

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDEKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 l.

HIRDETÉS:

4-aszabos ponton egy sor 20 sz.
minden következőnél 16 sz.

Nyitási óra 10 óra

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 57.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907.

STAUER JÓZSEF.

Csütörtök, november 21.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérolk: Élni akarunk!
- Rakovszky dolgozik.
- Az aradi D. M. K. E. fiók.
- Bakkeret a koroamában.
- Hatósági mézárások Aradon.
- Közművesek és építészek.
- Több színügyért, le a páholylyal.
- A színügy-bizottság reformja.
- A t. Házból.
- Drágasági ankét Aradon.

Élni akarunk!

Arad, november 20.

Sokáig tartott, amíg a nemzeti kormány a politikai harcok közepette is észrevette azt a rettenetes küzködést, tülekedést, mely ma az ország minden részében és minden rétegében a legféltettebb kincsért: a kenyérért folyik. Erre vall az a leirat, melyet a kormány a hatóságokhoz, kamarákhoz és más hivatalos testületekhez intézett, tanácsot, orvoslás iránti javaslatot kérve a drágaság ellen, mely már helyi-közeli a polgárság életerejét támadta meg. Módot és eszközt kíván, hogy törvényhozási uton, avagy rendelet útján akadályoztassék meg a közéletmezésre szánt cikkek mesterséges drágítása.

Becsületes és komoly szándéku törekvés ez az akció, mely az első ténye a kormánynak, a közjó és a nép érdekeinek védelmében. Nem kételkedünk benne, hogy tisztán a magyar társadalom érdekeinek megóvása és istápolása a kitűzött cél és biztosak vagyunk abban is, hogy minden testület, minden hatóság sietni fog ehhez a munkához segédkezett

nyújtani. Végre istenni kell: tennünk kell nemcsak a nép, a mások, de a magunk érdekében is.

Mi városi polgárok régóta érezzük azt a nyomasztó terhet, mely nap-nap után nehezebbé teszi az életet, megdrágítja azt a kenyeret, melyhez utóvégre mindenkinek joga van. Arad piaca a normális viszonyok idején is oly drága, hogy szinte kétségbeesés felé viszi az embereket. Bármilyen nagy is a behozatal, bármennyire kedvező is a földrajzi fekvés: az aradi piac árai mindig felülmúlják a pesti árakat. Drágább itt minden: a hus, a zöldség, a gyümölcs és minden egyéb. A helyzet oka pedig az, hogy Aradon a közönség minden cikket csak másod, esetleg harmad kézből kap. A kofák, az ugynevezett „kiviteli üzletekkel“ drágítják a piacot. Ha a közönség jót akar, ezektől kell vennie, a termelőnél már csak a maradványt, a hitványabb árut kapja. Így azután meg kell fizetnünk a kofák és a közvetítő kereskedők hasznát is, ami óriási módon elősegíti a drága piaci áralakulatokat.

A közönség teljesea ki van szolgáltatva a piac árhullámzásainak, de viszont nem élvezi azok előnyét. Ime itt van a hus kérdése. Ma 30% kal olcsóbb a marha: Aradon pedig a hus éppen oly drága, mint a legmagasabb marhaárak mellett. A mézárosok ugyanazt teszik, mint a vásári kofák: nyuzzák a közönséget addig, míg csak lehet. És Aradon lehet a végtelességig, mert a hatóság minden egyébbel inkább törődik, mint az efféle csekélységekkel.

Most, hogy felsőbb helyről hívják fel a városi hatóságokat a drágaság elleni

védekezésre: most megíótt a cselekvés ideje. Nem kell ide ankét, nem kell tanácskozás: itt cselekvés és szigor használ egyedül. Tessék azonnal hatósági mézárásokat felállítani. Kérünk vásárrendészeti szabályrendeletet, mely szigorú ellenőrzést gyakorol a forgalom minden irányára. Rövid időre le kell szállítani a helypénzeket, ki kell mondani, hogy élelmicikkek után (hus, tej, zöldség, zsír és főzelékek) a helypénz a mainak csupán fele. Hatóságilag kell rendszabályozni a kofákat, ki kell mondani, hogy azok csak bizonyos idő lefolyása után vásárolhatnak a piacon s akkor súlyos helypénzt és illetéket kell szedni tőlük. Itt azután pótolni lehetne a hiányt, mely a termelők helypénzmérséklete folytán előáll.

Szóval: erélylyel és melléktelentetek nélkül kell megóvni a közönség érdekeit. Le kell tenni mindenféle kalandos tervek-ről, nem kell ide vásárcsarnok, piaci biztos s mit tudom én, mi még; csak a rögtöni segély használhat valamit a közönségnek, mely a terhek alatt már roskadozik. Mutassa meg a város hatósága az egyszer, hogy tud és akar is valamit tenni a polgárság érdekéért. Ezzel több jót és üdvöset tesz, mint bármiféle kalandos gyáralapításokkal és pénzügyi tervekkel.

Kenyérről, a mindennapi falat kenyérről van szó s látni akarjuk: miként áll a polgárság oldala mellé, miként könnyíti meg a kenyér megszerzését az a tisztviselői kar, mely annyiszor panaszkodik a drágaság, a nehéz megélhetés miatt és sohasem — eredménytelenül.

Váróteremben.

— Angolból. —

Egy ifju, szöke asszony, utatóruhában, végigmegy a termen s a portáshoz lép.

— Portás, portás, ugy-e megmondja nekem, mikor érkezik a vonat? Ugy-e nem felejt el? Még negyedórát várjak? Hiszen ha még öt percnél tovább tart a dolog, megőrülök. (Előre jön.)

Oh, de rettenetes ez a várakozás. Annyi időnk van a gondolkodásra, — pedig én nem akarok gondolkodni. Nem akarok? Nem merek . . . nem tudok . . . Pedig nincs rá eset, hogy visszatérjek. Még akkor sem, ha Dick térdén állva kérne rá. Mily kíméletlenül viselkedett velem szemben! Mennyire gyűlölöm őt! (Izgatottan jár le és fel.)

Nini, a portás! Portás, megérkezett a vonat? Még sem? Hiszen már fél órája várok! Mit tegyek? Legjobb lesz, ha leülök, s nem gondolok semmire. (Megtesszi, de egyre mozgolódik helyén.)

Hogy meg lesz lepeitve Dick, ha hazajön s megtudja, hogy elmentem! Nem hitt a fenyegetéseimben. Azt hitte, szelid cicuska vagyok, aki mindenbe belelörödik. De én nem akarok szelid cicuska lenni! (Toppant, majd felkél s újra sétálni kezd.) Ha csak egyszer történt volna így, meg tudtam volna bocsátani. Visszatér-

tem volna hozzá. (Félig sirva.) De mégsem fogok sírni! Elég rá gondolni a történetekre, hogy soha, soha se bocsássak meg neki. (Erőt vesz magán.) Mily más volt eleinte! Mikor először láttam, vadászruhát viselt. Én egy ponnynál ültem, s ki akartam nyitni a kaput s nagy igyekezetemben leestem az ostorom. Epp arra jött Dick, s bár nem ismert, feladta azt nekem, aztán kinyitotta a kaput számomra. Mennyire tetszett akkor nekem! Pedig, ha tudom előre mindazt, amit most róla tudok, inkább leugrottam volna lovamról, s gyalog tettem volna a hátralevő utat, semhogy a kíséretét elfogadjam . . . És aztán másnap bemutatkozott az apámnak, s lassan lassan megszeretők egy-mást . . . Oh, hogy is lehettem olyan vak!

Eleinte milyen jól bánt a kis kutyámmal, Fidóval! Sohasem bittentem volna, hogy előjön az idő, mikor így beszéljen róla: „Pusztítsd el azt a bestiát a háztól!“ És miért? mert a szőnyegen egy csontot ropogtatott, s mikor Dick el akarta venni tőle, hát megharapta az ujját.

Én persze méregbe jöttem, s azt feleltem neki: „Ha te stődöd szédre el valaki az élelt, te is haragudnál!“ — s erre ő durván azt felelte: „Bánom is én!“ Erre én megjegyeztem, hogy da bizony engemet bánt ez a gorombaság, s ő akkor kihelcsate, hogy nem sokat törődik velem, s mivel én egy két szelid ellen-

vetést tettem, kiment és becsapta maga után az ajtót.

De hát nem ez az egyedüli ok, ami a távozásra késztet. Mert, hogy másról ne is beszéljek — például, míg menyasszonya voltam, a napnak minden szakában átszaladt hozzám, megtudakolni, hogy vagyok. Ilyenkor leült mellém s a kezemet fogva nézett a szemembe. Most? Ha a fejem fáj, vagy valami nagy bossúság után sirógörcsöt kapok s panaszkodom neki, haragosan rám mordul: „Mi az ördögnek nem küldesz doktorért?“

Oh, ő oly durva! Három nap előtt, mikor két egész órát töltöttem a masamódnál és addig néztem a kalapokat, míg a fejem belefájduitt és végül sem bírtam megállapodásra jutni, hazamentem panaszkodtam Dicknek, ő azt felelte: „Vigasztalódj, bizonyosan a masamódnak is megfájduitt a feje!“ Oh, de közönséges ember ez a Dick! Ráadásul még össze is sejtet, hogy a lovakat annyi ideig hagytam egy helyben állni. Én természetesen csöppösen megjegyeztem, hogy én nekem nem ért a rossz idő, akkor a lovaknak sem árt hat Erre a következő párbeszéd fejlődött ki közöttünk:

Ő: Te nem voltál künn, de a lovak künn ácsorogtak.

Én: Nem ácsorogtak künn.

Ő: De künn ácsorogtak.

Rakovszky dolgozik.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 20.

Az első ember a Házban Justh Gyula. Bemegy a szobájába, de nincs ott maradása.

Kijön, karofogja Hammersberg Lászlót és nagy lépésekkel sétál vele az előki folyosón. Majdnem mindig Justh beszél. A hangja rekeség, majd ropog, mikor ezt mondja:

— *En ilyesmire kapható nem vagyok!*

Akik véletlenül föltanuja voltak ennek a kifakadásnak, könnyen megkonstruálhatták maguknak az elnök gondolkodásmenetét

Az elnökválság különben a képviselőházi szolgák körében is óriási konsternációt keltett. Ezek a derék fiúk épp úgy nincsenek megelégedve Justhtal, mint a függetlenségi párt. Csakhogy míg a függetlenségi párt azt mondja Justhról:

— Nagyon szelid, nagyon erélytelen . . .

. . . addig a szolgák ezt mondják:

— Nagyon vad, nagyon erélyes!

Valóságos katonai fegyelmet tart közöttük és jaj annak, kinek nem elég ragyogó az . . . attilája. Most hát reménykednek. Azt hiszik, hogy az oroszán helyett kapnak majd egy báránycsapatot. Ez a báránycsapat egyletére Holló alakjában ficánkol a folyosón. A negyvennyolcasok az előki székbe való embernek tartják Hollót. Ugron Gábort is emlegetik; csakhogy ez a kombináció mihamarab esik.

— Az elnöknek — mondják — olyan embernek kell lennie, akinek nincsenek „historiái.”

Tíz órakor csak egyetlen miniszter van a Házban: *Andrássy* Gyula gróf. Persze ez nagy feltűnést kelt, mindenki tudja, hogy a belügyminiszter már királyi kihallgatásról is lemondott, mert nem tud reggel korán fölkelni.

Ma pedig már „hajnalban” fölkel.

— Ennek nagy jelentősége van! — szaguld végig a bir a folyosón.

És találgatnak, kombinálnak.

*

Nagy szenzáció az ülés megnyitásakor. *Rakovszky* István ült bele az előki székbe. (Ezalatt az előki szobában Justh Gyula és Tóth János tanácskozott. Tóth Jánost tudvalevőleg szintén elnökjelöltnek emlegették.)

Részletes tudósításunk:

Rakovszky István elnököl az ülésen. A jegyzőkönyv hitelesítése után

Melcer Béla a közigazgatási bizottság előadója jelentést tesz a *Miskolc* város törvényhatósági joggal való felruházásáról szóló javaslatról.

Következik az *autonóm vámtarifáról* szóló törvény *hetedik* cikke.

Popovics Dusan horvátul beszél a szakasz ellen. Rövid idő múlva

Elnök első ízben figyelmezteti, hogy maradjon a tárgynál. (Zajos helyeslés)

Popovics Dusan ezután befejezi beszédét.

Lorkovics Iván általános figyelmetlenség közben beszél a javaslat ellen.

Elnök ismételt figyelmeztetés után megvonja a szót.

Mazuranics Bogoszláv hasonlóképen jár. Tőle is megvonja a szót az elnök.

A horvátok szó nélkül tudomásul veszik ezt az intézkedést.

Tuskán Gergely a következő szónok.

Elnök figyelmezteti, hogy ne essék ismétlésekbe. Csakhamar következik a második figyelmetlenség.

Tuskán horvátul tiltakozik.

Elnök: Megvonom a szót.

Lorkovics Iván felolvassa a javaslat szövegét.

Elnök: Tessék a felolvasástól a tárgyra térni.

Surmin György szövegmonás nélkül befejezi beszédét.

Novoszel Mátyás rövid ideig beszél horvátul.

Elnök minden figyelmeztetés nélkül megvonja a szót. Felhozzák ellene, hogy ő tulszigorú. (Felkiáltások: dehogy!) Ezzel szemben ő konstatálja, hogy a horvátok mindegyike ugyanazt a beszédet mondja el. Ezt a taktikát ő nem tűrheti. (Zajos éljenzés.)

Muacsevics a következő horvát szónok.

Babics Gyalszki Ljuba beszél ezután.

Egy figyelmeztetés után az elnök megvonja tőle a szót.

Lukinics Odön következik. Rövid néhány szó után már két figyelmeztetést kap. Néhány perc múlva pedig megvonja tőle a szót az elnök.

Brics Vatrosláv beszédénél:

Elnök arra figyelmezteti, hogy maradjon a tárgynál és legyen kissé változatosabb, mert ugyanezt a beszédet már tízszer hallotta és könnyen megtörténhetik, hogy tévedésből megvonja a szót. (Nagy derűtség.)

Brics rövid ideig beszél, ezután az elnök megvonja tőle a szót.

Pribicevics Szvetozár a horvátok helyeslése közben beszél.

Elnök arra figyelmezteti, hogy ne foglalozzék közjogellenes fejtegetésekkel. Rövid idő múlva azután megvonja a szót.

Banjanin János szövegmonás nélkül végez. *Modrusán* Gusztáv szintén csak figyelmeztetést kap.

Vinkovics Bozsó után *Vrbancs* Ferenc beszél. Rövid idő múlva az elnök megvonja tőle a szót. Hasonlóképen jár *Supilo* Ferenc is.

Elnök a vitát bezárja. Husznál több képviselő névszerinti szavazást kért, husz képviselő pedig azt kérte, hogy a szavazást halasszák holnapra. A hetedik szakasz fölött tehát holnap szavaznak.

Következik a *nyolcadik* szakasz.

Tuskán Gergely beszél néhány percig. Az elnök ezután megvonja tőle a szót.

Mazuranics től szintén néhány perc alatt megvonja az elnök a szót.

Zagorác István szövegmonás nélkül fejezi be beszédét. *Lorkovics* Istvántól, *Surmin* Györgyötől csakhamar megvonja a szót az elnök. (Nagy zaj a horvátoknál.)

Nagy Dezső: Vigyázzanak, mert szomorú vége lesz ennek. (Nagy zaj.)

Lukinics Odöntől, *Pribicevics* Szvetozártól megvonják a szót. *Popovics* Dusan baj nélkül fejezi be beszédét, *Babics* Gyalszki Ljubától megvonja az elnök a szót.

Supilo Ferenc áll fel szólásra.

Eber Antal: Most jön a spion!

Supilo: Te vagy spion!

Elnök readreutasiója *Ebert*. *Supilo* néhány percig beszél, ezután az elnök megvonja tőle a szót.

Grahovac Mirko a következő szónok. Nagy ezután több horvát beszél, akiknek részétől az elnök megvonja a szót.

Hoffmann Otó a házszabályokhoz kér szót. Kijelenti, hogy a horvát képviselők eljárását renitenskedésnek tartja és kéri az elnököt, hogy azokat, akiktől kénytelen volt megvonni a szót, a mentelmi bizottság elé utassítsa.

Elnök kijelenti, hogy nem indthatja meg az eljárást a horvátok ellen, de konstatálja, hogy a horvát képviselők folytonos ismétlésekbe bocsátkoznak. A maga részéről csak annyit tehet, hogy a házszabályokat szigorúan alkalmazza.

Ezzel befejezték a *nyolcadik* szakasz felletti vitát.

A horvátok irásban benyújtott, 20 képviselő által aláírt indítványukban névszerinti szavazást és a szavazásnak holnapra való halasztását kérik.

A kilencedik szakasznál *Mazuranics* Bogoszláv, *Lorkovics* Iván, *Surmin* György, *Zagorác* István, *Pribicevics* Szvetozár, *Popovics* Dusan, stb. horvátul szólalnak fel, az elnök azonban legtöbbjüktől megvonja a szót.

Én: Nem.

Ő: De igen.

Én: Nem igaz.

Ő: Hát akkor hol voltak a lovak?

Erre én dühbe jöttem és sirva becsaptam magam után az ajtót. Hát nem borzasztó ember ez?

De mindent eltűrtem volna neki, ha ez a dolog nem történik az udvari bállal. De most már nem térek vissza hozzá többé soha. Hogy be hagytam magamat csapni! Az első évben úgy intézte az esküvőt, hogy már elkéstünk a bárról. A következő évben, éppen akkor este, mikor menni kellett volna, meghalt az édesanyja. Ez az asszony soha sem szeretett engemet. Nem volt benne annyi tapintat, mint egy szatócsban. Mikor először látott, azt mondta, hogy reméli, Dicket boldoggá fogom tenni. Nevetséges! Mintha nem is az én, hanem a Dick boldogsága lenne a fő!

De, hogy a dologra térjek: a harmadik esztendőben Dick és én külföldön voltunk s a negyedikben Dicknek az apja halt meg. E család tagjai mindig a legalkalmatlanabb időben végzik be életüket. Hanem az idén mindenestre el akartam menni s mivel Dick nem tett ellenvetést, ma reggel három órát töltöttem a varrónémmal. A ruhám gyönyörű szép s a varróném azt mondja, olyan vagyok benne, mint a földre szállt angyal. Micsoda izlése van ennek az asszonynak!

Boldogon tértem haza. Az ebédnél elkéstem és . . . és a babának Dick vágta fel

a sajtót. (Sóhaj.) Én egyedül ebédeltem s csak ebéd után mentem be Dickhez a szobájába.

— Dick, kedvesem, — szóltam — készen vagyok az udvari báli toalette-mmel.

Ő nem válaszolt. Egy papírost tartott a kezében és azt olvasta. Ujra kezdtem tehát.

— Dick, kedvesem . . .

De ő durván félbeszakított.

— Az idén nem mehetsz az udvari bába, nézd! — s e szavakkal az orrom alá tartotta a varrónő számláját, mely várakozáson felüli nagy összegről szólt s amelyben kijelenti, hogy ha legalább a felét most ki nem egyenlitem, úgy nem szállítja nekem a ruhát.

— Nem mehetek az udvari bábra? — kiáltottam fel méltatlankodva. — Dick, te megőrültél! . . .

— Ugy látszik, még sem annyira, mint te, — felelt ő — mert ha így folytatod, maholnap a hajléktalanok menhelyére szorulunk.

— Hogyan mersz így sértegetni? — szóltam büszkén. — Különbben is, most már azért is elmegyek a bábra. S ezzel az ajtóhoz közeledtem. De ő durván megragadta a karomat s félbolondnak nevezett. Erre én is megmondtam neki a magamét s erre ő azt mordta, hogy becsuk a szobába, én pedig kijelentettem, hogy egy ilyen kékszakállal nem maradok tovább egy fedél alatt. S most itt vagyok, hogy visszatérjek a mamához.

De miért is nem jön már a vonat? (Zobkendőjét kihurta a kis táskából s egy fotográ-

fiat a földre esik.) Oh, ez is csak azért potylyant ki, hogy engemet bosszantson! (Felveszi a földről a képet.) A baba fotográfiája! (Elakadó lélegzettel.) Nem bírok ránézni! . . .

Miért is nem hoztam magammal? Szinte hallom, hogy kérdezősködik anyuska felől a cselédektől! Érzem kis karjainak szorítását a vállamon! Oh, miért is hagytam ott? (Sir.) Mikor Dick este hazatért volna, nem talált volna senkit otthon. Nem lett volna, aki „tukrot” keressen a zsebében, sem aki teát főzzen a számára! De most, most vége mindennek és én sohasem látom többé férjemet, gyermekeimet . . . (Csend. Majd hirtelen felugrik. Zokogva.)

— Uristen! Mit teszek? Mit tettem? Most már késő! Mi lesz velem? . . .

(Kiszól az ajtón): Portás! Portás! Bejött a vonat? Mennem kell! Mennem kell! Mit? A vonat elindult és maga nem szólt nekem?! Oh! maga borzasztó ember, hogy meri így elhanyagolni a kötelességét? Fel fogom jelenteni, kiteszem a „Nyiltér” be az újságokba! Maga hanyag, kötelességmulasztó fráter! Maga, maga . . . (hirtelen változással) aranyos, jó ember! . . . (Előre jön) Hát még nem késő! . . . Még visszamehetek a fiamhoz, visszamehetek, haza . . . Ma este újra meglátom gyermekeimet — és . . . és megbocsátok még egyszer annak a haszontalan Dicknek is.

Következtek az interpellációk.

Hajdu Frigyes interpellációjában elmondja, hogy *Petrovics* István román nemzetiségi képviselő a Házban súlyos rágalomokkal illette *Zakariás* János lugosi törvényszéki bírót. Kérdi az igazságügyminisztert, hajlandó-e a meghurcolt bírónak elégtételt szolgáltatni?

Günther Antal igazságügyminiszter válaszában kijelenti, hogy a tényállás kiderítése végett a vizsgálatot megindítja.

Farkasházy Zsigmond a só és vagonhiány ügyében interpellál.

Wekerle Sándor pénzügyminiszter kijelenti, hogy a vagonhiány összefüggésben áll a sóhiánnyal. A vagonok beszerzése terén a kormányt nem érheti mulasztás. A sóhiányon is segíteni óhajt a kormány: ez ügyben tegnap a kereskedelemügyi miniszteriumban az államvasutak forgalmi igazgatójának és a magyar kereskedelmi részvénytársaság vezérigazgatójának bevonásával tanácskozás volt a tanácskozás eredményeként mártól kezdve naponként száz kocsit fog a sószállítás rendelkezésére állani. Így a felgyülemlett sóhátalék szállítását nyolctíz nap alatt lebonyolítják.

A választ úgy az interpelláló, mint a Ház tudomásul veszi.

Popp C. István egy lokális érdekű csendőri brutálítás ügyében interpellációt intéz a belügyminiszterhez.

Ezután az ülés véget ért.

Az aradi D. M. K. E. fiók.

Rehabilitálják a tisztikart.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 20.

A múlt hónapban, mint ismeretes, rendkívül viharos közgyűlése volt a Délmagyarországi Közművelődési Egyesületnek. A D. M. K. E. több tagja állítólagos szabálytalanságok miatt hevesen támadta az egyesület elnökét, *Rónai* Jenőt és főtitkárát, *Gallovich* Jenőt. A botrány következtében úgy *Rónai*, mint *Gallovich* levonták az ügy konzekvenciáit és mindketten lemondtak tisztségükről.

A heves incidensekből és azt követő lemondásokból kifolyólag az igazgatóság vizsgálatot rendelt el, amelyet az igazgatóság tagjai és a tisztviselők fogadosított. A vizsgálat a múlt hónap végén indult meg és nagy körültekintéssel napokig folyt. A vizsgáló bizottság átvizsgálta a zárszámadás összes tételeit, a főtitkári és az elnöki jelentést és kiterjeszkedett az összes vádakra, amelyek az emlékezetes közgyűlésen különösen *Sassy Nagy* Lajos részéről elhangzottak. A minden részletre kiterjeszkedő szigorú vizsgálat azzal az eredményre vezetett, hogy a vádak legnagyobb része nem állja meg helyét. Apróbb kezelési hibákat talált ugyan a vizsgáló bizottság, de konstataulta, hogy e részben a teendővel túlhalmozott titkár nem hibás és ha őt terhel is a felelősség, az ellene intézett támadások túl lőttek a célon.

Szóval úgy *Rónait*, mint *Gallovichot* a legteljesebb mértékben rehabilitálta a vizsgálat, sőt a vizsgálóbizottság újból is konstataulta, hogy az elnök és a főtitkár a legnagyobb ügybuzgósággal fáradoznak a D. M. K. E. felvirágoztatásán. A vizsgálat eredményéről értesítettek a D. M. K. E. összes fiókjait, így az aradi is. A fiókok tudomásul véve a vizsgálat eredményét, egyenként is felkérték *Rónai* Jenőt és *Gallovich* Jenőt, hogy vonják vissza lemondásukat és folytassák tovább áldásos működésüket az egyesület élén. Ezek a megleghangú felszólítások azonban nem ingatták meg elhatározásában sem *Rónait*, sem *Gallovich* Jenőt, akik ismételtén is hangsúlyozták, hogy levonják a támadások konzekvenciáit és nem hajlandók tovább az egyesület ügyeit vezetni.

Mintán úgy az anyaegyesület tagjaiak

többsége, mint a fiókok úgy vélik, hogy *Rónai* és *Gallovich* távozása pótolhatatlan veszteséget jelentene a D. M. K. E. re nézve, a napokban elhatározták, hogy vasárnap Szegeden gyűlést tartanak, amelyen valószínűleg érdekes határozatot fognak hozni a támadások ügyében és módját fogják keresni annak, hogy *Rónait* és *Gallovichot* szándékuktól eltérítsék.

A vasárnapi gyűlésen az aradi fiók kiküldöttje is részt vesz, akinek személyében azonban nem állapodtak még meg.

Közművesek és építészek.

Ki vezethet építkezést?

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 20.

A belügyminiszter egy aradi ügyből kifolyólag érdekes elvi jelentőségű határozatot hozott. Kimondta ugyanis, hogy azok a közművesmesterek, akik a régi ipartörvény alapján építőipart űztek, ezután is űzhetik az építési ipart, miután az építőmesterségek gyakorlása tárgyában kiadott miniszteri rendelet visszaható erővel nem bír.

Ezt az elvi határozatot a belügyminiszter *Horváth* József aradi közműves ismeretes ügyéből kifolyólag hozta. *Horváthot* tudvalevőleg az aradi rendőrség az építőipar jogosulatlan gyakorlása címén kétszáz korona pénzbüntetésre ítélte. *Horváth* felebbezett, de a tanács helyben hagyta a rendőrkapitányság ítéletét. Újabb felebbezés folytán az ügy a belügyminiszterhez került, aki feloldotta az első és másodfoku határozatok ítéletét. A belügyminiszter érdekes leírata így hangzik:

A város tanácsa részéről hozott s az elsőfoku iparhatósági ítélettel egyhangzó másodfoku ítéletet, amely *Horváth* József közműves aradi lakost, az építőmesteri ipar jogosulatlan gyakorlása által elkövetett és az 1884. évi XVII. t. cikk 10. §-ába ütköző kihágás miatt, ugyanazon törvény 158. §-ának a pontja alapján, az 1901. XX. t. c. 23. §-ában jelzett cölökre fordítandó 200 korona pénzbüntetéssel, illetve behajthatatlanság esetén megfelelő elzárással bünteti és a további építkezéstől a szabályszerű iparendély megszerzéséig, újabb büntetés terhe mellett eltiltja, marasztalt részéről a törvényes határidőben bejelentett felebbezés következtében felülbírálat alá vettem. Ennek eredményéhez képest, az idézett másodfoku iparhatósági ítéletet megváltoztatom és nevezetesen, az ellene emelt kihágás vádjára és következményeinek terhe alól, az alábbiak alapján felmentem.

Vádolt a város rendőrkapitányi hivatala által az 1875. évi lajstromból kiállított kivonat szerint, mint közműves iparos volt bejegyezve. Minthogy pedig az 1872. évi régi ipartörvény (1872. évi VIII. t. cikk) közműves mester és építőmester, valamint közműves mester és képesített közműves mester között különbséget nem tett s az 1884. XVIII. t. cikk életbelépte előtt mindenki, aki az iparlajstromba mint közműves volt bejegyezve, azokat a munkálatokat is végezhetette, amelyeket jelenleg csak a képesített építőmester vagy képesített közműves mester van jogosítva végezni, vádolt annál kevésbé büntethető, mert sem az ipartörvény, sem a fennálló földmívelésügyi és kereskedelemügyi miniszterium által az építőmesterségek gyakorlása tárgyában 46188/1884. sz. alatt kiadott rendelet visszaható erővel nem bír.

— Miről a város tanácsát további eljárás végett értesítem.

Kelt Budapesten, 1907. évi november hó 13-án.

A miniszter megbízásából:

Téglássy

miniszteri tanácsos.

A miniszter döntéséről, amely ma érkezett a városhoz, a napokban értesíteni fogják a az érdekelt feleket.

Hatósági mézszárszék Aradon.

A húszsora ellen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 20.

Tegnap részletesen foglalkoztunk a nyomtasztó gazdasági viszonyok folytán beállott drágasággal, reámutattunk azonban arra is, hogy időközben, az országzerte észlelhető takarmányhiány és a pénzügyi depresszió a marha árának csökkenését eredményezte. Am dacára annak, hogy a marha ára jelentékenyen leszállt és így a mézszárosok abba a helyzetbe jutottak, hogy a marhahúst olcsóbban mérjék és arassák a fogyasztó közönségnek, a marhahus ára nemcsak, hogy nem csökkent, hanem némileg még emelkedett is. A mézszárosoknak nincs is szándékukban a túlmagás árakat csökkenteni. Ebben a tekintetben, mint azt tegnap is megemlítettük, a mézszárosok azal érvelnek, hogy a marha ára csak jelentéktelenül szállt alá s néhány fillér különbözötért nem akarják a fogyasztó közönséget folytonos árhullámszárnak kitenni, mert rövid idő múlva a marha ára ismét felszáll oda, ahol eddig volt.

Ez a furcsa érv tegnap arra indított bennünket, hogy felszólítsuk a hatóságot a közbelépésre. Mással évvel ezelőtt nem volt időszerű a próbavágatás eszméje, mert éppen akkor a marha ára emelkedést mutatott, ma azonban itt a legjobb alkalom, hogy hatósági mézszárszék felállításával legyen megvédve a közönség érdeke.

Felszólításunk nem is hangzott el eredménytelenül, mert *Varjassy* Lajos polgármester, aki állandóan figyelemmel kíséri a piaci viszonyokat és alaposan tájékozva van arról a szomorú helyzetről, amelyben a város fogyasztó közönsége van, szintén arra az álláspontra helyezkedett, hogy itt az ideje a hatósági mézszárszék felállításának és e tekintetben ma utasítást is adott a gazdasági széknek. *Varjassy* ma felhívta a gazdasági széket, hogy lehetőleg már holnap tartson ülést és tegyen javaslatot a hatósági mézszárszék felállítására iránt.

A polgármester utasítása alapján *Lőcs* Rezső gazdasági tanácsos holnap összehívja a gazdasági széket, amely meg fogja állapítani, hogy hány hatósági mézszárszék van Aradon szükség és előterjesztést fog tenni a mézszárszék felállításának módozatairól.

Bakkarat a korcsmában.

Aradi bünkrónika.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 20.

A rendőrségi krónika ma az alábbi esetekről számol be:

A bakkarat áldozata lett tegnap egy aradi szolgaleány: *Faludi* Márton. Gazdája, *Ungár* Jenő péz nyolcvan koronát bizott rája, hogy a piacon bevásárlásokat eszközöljön. A szolga eiment, de nem tért vissza, mire *Ungár* feljelentést tett ellene a rendőrségnél. A detektívek csakhamar előkerítették *Faludit*, aki töredelmesen bevallotta, hogy a pénzt elcsikkasztotta. Játékszenvedélye vitte erre a lépésre. Amikor a piac felé tartott, több ismerőse becsalta *Hlavicza* Rezső vendéglőjébe, ahol előbb huszonegyet, később bakkarat t játszottak. A huszonegyesben nyert *Faludi*, de a bakkaratban nemcsak hogy nyereségét adta vissza, hanem fél óra alatt hetven koronát vesztett. A játékot aztán a *Házam* kávéházban folytatták, ahol elusztott a szolgaleánynak még megmaradt tíz koronája.

A rendőrség a bakkarat áldozatát, tekin-

tettel büntetlen előzetére és arra, hogy bejelentett lakása van, nem tartóztatta le, hanem sikasztás miatt megindították ellene a bűnvádi eljárást.

A lugosi csendőrség ma táviratilag értesítette az aradi rendőrséget, hogy egy ottani taktarékpenziárnak Georgievics nevű pénziárnoka nagyobb összeg elikkasztása után megszökött. A lugosi csendőrség azt hiszi, hogy Georgievics Aradra jött, mert itt több rokona van. A rendőrség a távirat alapján két detektívet küldött ki Georgievics felkutatására, de a kutatás eredménytelenül járt. Eerről a rendőrség értesítette a lugosi csendőrséget.

P. I. aradi iparos, aki a múlt év óta elváltan élt feleségétől, vadházasságra lépett egy K. I. nevű csinos leánnyal. Közös háztartást vezettek és békés egyetértésben éltek, boldogságukat azonban megzavarta P. I.-nek felesége, aki bosszút forralt férje ellen. A leányon a viszony következtében az anyaság jelei mutatkoztak, de gyermeke nem született, mert időközben komplikációk álltak be, amelynél orvosok is segédkeztek. Ezt meghallotta P. I.-né, mire feljelentést tett férje és a leány ellen, magzat elhajtás miatt. A feljelentés alapján a rendőrség vizsgálatot indított, amelynek során megállapították, hogy az asszony vádjá alaptalan, minthogy bűnös cselekedetről nem lehet szó. Ennek alapján az ügyészség megszüntette az eljárást P. I. és a vele vadházasságban élő leány ellen, akik most rágalmozásért feljelentették az asszonyt.

Ma délelőtt a szalmapapirgyár előtt kisebb baleset történt, de csak a véletlenül mulott, hogy emberélet nem esett áldozatul. Egy tolató kocsi nekiment egy arra hajtó kétfogatos kocsinak és összetörte a kocsit. A kocsis csak úgy menekült meg a balesettől, hogy még idejekorán leugrott a kocsiról. A lovak, amelyek sértetlenül maradtak, elragadták a törött kocsit és csak nehezen lehetett őket megfékezni.

A szinügyi-bizottság reformja.

Lukácsy Lajos tervezete.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 20.

Lukácsy Lajos, aki Aradváros törvényhatósági bizottságának nemcsak egyik leghasznavehetőbb, de talán a legbuzgóbb tagja is, figyelmreméltó tervvel járult ma a város intézői elé. A terv a szinügyi bizottság reformjára vonatkozik s nagyrészt valóban megfontolandó eszméket ölel fel, melyek közül a legfontosabbak, hogy a szinügyi bizottságot egészítsék ki olyan tagokkal is, akik nem városatyák s hogy a szinügyi bizottság tagjai ne kapjanak ingyen páholyt.

Lukácsy Lajos beadványa szószerint így hangzik:

Tekintetes Városi Tanács!

A nagyközönség életében a színház nemcsak szórakoztatásra szolgál, de annak a közművelődés és a nemzeti kultúra előmozdításában is nagy szerepe van, miért is e célok határos elősegítése par excellence kötelességünk. Ezen elvből kiindulva van szerencsém a tekintetes városi tanács elé a szinügyi bizottság hatáskörének részbeni megváltoztatása céljából, városunkban a szinügy emelésére a következőket előterjeszteni:

Indítványom keresztülvételének egyszerűsítés végett első sorban ajánlom, hogy a szin-

ügyi bizottság részére, miként az más városokban is gyakorlatban és érvényben van, egy szinügyi szabályrendelet alkottassék amely a szinügyi bizottság hatáskörét, jogait és kötelességeit előírja, mert a szinügyi bizottság kötelessége és hivatása a színház szellemi vezetője, az abban működő társulat tevékenységének ellenőrzése, a színházat látogató nagyközönség jogos igényeinek e téren kielégítése. Amidőn tehát egy bizottság a kultúra előmozdításában ily nagy befolyással bír, annak szabályszerű, egyöntetű eljárásra szüksége van.

Becsatolom irányadóul a nagyváradi városi színház szinügyi szabályrendeletét, sziveskedjék azt tanulmány tárgyává tenni, ennek alapján a mi városi és szinügyi viszonyainknak megfelelő szabályrendeletet alkotni és azt a szinügyi és jogi bizottságok meghallgatása után a tekintetes törvényhatósági bizottságnak elfogadás céljából bemutatni.

Én részemről a szabályrendeletben a következőket óhajtom felvenni:

1. A szinigazgatót a közgyűlés választja. (Erre közgyűlési határozat is van.)

2. A szinügyi bizottsági tagok csak egy része választandó a törvényhatósági bizottsági tagok közül, például 12, a többi tagjal, például 6, esetleg 8, a szinügy iránt érdeklődő oly városi polgárok közül is, akik nem tagjai a városi törvényhatósági bizottságnak.

Véleményem szerint csak nyereség lehet a város szinügyére nézve, ha a szinügyi bizottságnak oly tagjai is vannak, akik a szinügy terén szerzett tapasztalatokkal és a szinügy iránti érdeklődésüknél fogva, a szinügyi bizottságba beválasztatnak.

Nem volna méltányos dolog, de a városi szinügynek is nagy kárára volna, hogy a városnak ily polgárai csak azért ne lehessenek tagjai a szinügyi bizottságnak, mert esetleg nem tagjai a városi törvényhatósági bizottságnak. Ez nem törvényes ok az ő kizárásukra, hisz van már reá precedens is a művészeti és szépművészeti bizottságban, amelynek szakértői is igen hasznavehető tagjai annak, bár nem törvényhatósági bizottsági tagok.

A szinügyi szakértelmet a szinügy iránti érdeklődés alapján azzal is meg lehet szerezni, ha valaki évek hosszú során át színházba jár, látja az előadásokat, ismeri a színészeket, azok között összehasonlításokat tesz, látja a hibákat és mulasztásokat stb. stb.

Ezért óhajtom én, — csak fenti indítványom megokolására hozom fel — hogy a városi szinügyi bizottságban például: Urbán Iván volt főispán, Dálnoki Nagy Lajos, Aradvármegye alispánja, Purgli János, Institóris Kálmán volt polgármester, Wadowszky Gusztáv, Prohászka László dr. stb. is mint szinügyi bizottsági tagok részt vehessenek, akik évek hosszú sora óta nemcsak állandó színházlátogatók és szinügypartolók, de kiváló egyéniségük és kifejtett nagy műérzékükkel, nézetükkel és tanácsukkal nagy hasznára lehetnének a város szinügyének. Hasonló okból óhajtanám, hogy a nagyobb aradi hírlapok szerkesztőit vagy állandó szinügyi referenset is tagjai lennének a szinügyi bizottságnak.

3. Szükségesnek tartanám a szabályrendeletnek egy pontjában felvenni, hogy azon bizottsági tag, aki három egymást követő szinügyi bizottsági ülésről indokolatlanul elmarad, a szinügyi bizottsági tagok sorából töröltessék, mert ezzel beigazolták, hogy a szinügy iránt egyáltalában nem érdeklődik és adjon helyet egy olyannak, aki e kötelességét pontosan teljesíti.

Ily esetben a polgármester, mint a szinügyi bizottság elnöke, jelentést tesz a közgyű-

lésnek és a kizárt tag helyébe új tag megválasztását hozza javaslatba.

4. Előrendőnek véleményezem a mostani szinügyi bizottságnak azon jogát, amely ez idő szerint fennáll, hogy a prosceniumi egyik nagy páholy kizárólagos rendelkezésükre álljon, a következő indokok alapján:

A szinügyi bizottság tagjai legnagyobb részének különben is bérelt helye van a színházban, azok a szinügyi bizottsági páholyt alig vessik igénybe, míg ellenkezőleg oly egyének járnak a páholyba, akik nem tagjai a szinügyi bizottságnak és ezen ingyen páholyhoz semmi joguk sincsen. Ezen állításom beigazolására, hogy a szinügyi páholyt az arra hivatottak nem látogatják, becsatolom az Aradi Közlöny november 16-iki számát az „Aida” opera első előadásáról, amidőn a színház-nemesek, hogy zsufolásig megtelt, hanem a közönség egy része, miután helyet nem kapott, a színházba be nem jutott, s mégis a nagy szinügyi páholyban csak 1—2 felvonáson át volt egy bizottsági tag.

Ez is igazolja tehát, hogy a páholy teljesen felesleges.

De másrészt, hogy a páholyba olyanok is járnak, akiknek ehhez joguk nincs, igazolja a napokban a szinügyi bizottság páholyának ajtajára kifüggesztett hivatalos felhívás, hogy nem bizottsági tagoknak a bizottsági páholyba bemenni és ott tartózkodni tilos. E bizottsági páholy, amely céljának egyáltalán nem felel meg, rendes értékesítése vagy bérbeadása által, meglehetősen összegre rugó jövedelemhez juthatna a város, mely évenként legalább 3000 korona összeget tenne ki, amely valamely kulturális célra, vagy a színészek felségélyezésére, vagy a színház-épület és berendezés évenkénti tatarozására és jókarban tartására lenne fordítható. Sem Nagyváradon, sem Temesvárott, sem Szegeden, ahol a szinügyi bizottságok intézik a város szinügyeit, ily ingyenes bizottsági páholyok nincsenek, hanem minden polgár, akit a törvényhatóság azzal tisztel meg, hogy a városi szinügyi bizottságba beválasztja, önmaga saját pénzén váltja meg a színházban helyét, hogy a reá bízott feladatoknak megfelelőhessen s hogy a városi szinügyet ellenőrizze.

5. A szinügyi szabályrendeletben felvenni óhajtanám még azon rendelkezést is, hogy mindazok, akik a szinigazgatóval üzleti, vagy egyéb nexusban állanak, a szinügyi bizottság tagjai egyáltalán nem lehetnek.

Ezek volnának, tekintetes Tanács, rövid vonásokban az én indítványom lényegesebb pontjai, amelyeket a város szinügyének fentartására, felvirágzására és minden téren való működése érdekében életbeléptetni véleményezek.

Tisztelettel:

Lukácsy Lajos,
ügyvéd, t. h. b. tag.

MULATSÁGOK.

(=) Táncvigalom Világoson. A világi önkéntes tűzoltó egyesület saját alapja javára 1907. évi november hó 23-án, a világi Mátyas Király szálloda dísztermében, szolgálati érem kiosztással és tombolával egybekötött zártkörű táncvigalmat rendez. Kezdeté este 8 órakor.

(=) Multság Pécskán. Az ópécskai önkéntes tűzoltó egyesület 1907. évi november hó 24-én az ipartestület helyiségében zászló alapja javára táncvigalmat rendez. Kezdeté este pont fél 8 órakor.

A t. Házból.

★

Megy, nem megy?

Budapest, november 20.

Ma hajnal tájban a világot kormányzó Isten ség a főváros egén és környékén szülingőző összes világosszínű és ónszürke felhőket a Duna-parti nagy palota felé koncentrált. Riporteri nyelven szólva: vésztes felhők törny-sultak a politika egén. A Duna feől is csipős, hideg szellő fujdogált a gyönyörű parlán ülő idős Andrassy Gyula gróf felé, de ő helyette inkább a fia fázott, aki fogvacogva ugrott le a fényesre lakkolt gummirádlisból. Általában véve roppant fázós a hangulat a bejárók felé siető honatyák között; még a pompásan felmelegített folyosók sem tudják felvidítani őket. Mert hiába tüzei a sok Mrksics Jiko és Brácsits Szvatopluk, hiába igyekeznek befutni a koalíciónak, ez a tüzelés, ez a fűtés fogvacogtatásra ingerel mindenkit, akinek az a legfőbb óhajta, hogy mentől előbb fizessük a két százalékkal fel-emelt kvótát. És ilyenek, sajnos, sokan vannak. Külön-külön minisztereket felő, vad ellenzéki kannibál ugyan mindegyik, de ha egy táborba verődnek össze, valamegyen a leg-zokolytamisabb képet öltik fel és meghunyászkodva hajlonganak a lélekidomár Wekerle előtt.

— Kegyelmes uram, te vagy a megmondhatója annak, hogy mi mindent megzavartunk. Kegyelmes uram, te tudod legjobban, hogy mi megcsókoljuk még a keményre fagyott talpadat is. Mi mást is megcsókolunk kegyelmes uram, ha nem is olyan szép, mint Fedák Sári, akit a multkor te is láttál.

Ez a mamelulok természetrajza, ez ellen pedig még az olyan erős természetű ember se tehet semmit, mint Justh Gyula, aki ma már kora hajnalban megjelent sz ürességtől kongó folyosón, ahol javában söpörtek még az egyenruhás szolgák, akik közül az egyik tévedésből Justh Gyula felé irányozta a seprőt.

(Horvát kedveskedés.)

— Engem ne seperjen ki, én magamtól is megyek, szólt ijedten az immár kegyelmes elnök és bemenekül az elnöki szalonba, ahol az első látogatója egy a körülményekhez képest könnyen kimondható nevű horvát: Medakovic Bogdán, a horvát országgyűlés elnöke. Nagyon birátságosan hajlong és barátságos horvát nyelven köszönti a nagyméltóságú Justh Gyulát:

— Klangam sze goszpodin Justh.

Justh még birátságosabban válaszol:

— Opasno je van sze nagnuti goszpodin Herr von Madakovics.

— Klanyam sze, elnök urtól egészségi állapotot hogy van?

— Kitünően van sze nagnuti Herr von goszpodin Madakovics.

— Opasno je goszpodin Justh a bekeakciót?

— Klanyam sze Herr von Bogdanovics, opasno je és van sze nagnuti . . .

Körülbelül ebben a tónusban folyik a tárgyalás, amelynek központját a kibontakozási akció képezi. Medakovic összetett kezekkel és összetett mondatokban köröli Justh Gyulát:

— Opasno je drága kegyelmes ur van sze nagnuti, csinája meg á bekeakciót.

— Klanyam sze, goszpodin Madakovics — válaszol Justh Gyula — de a viszonyok ugy változtak, hogy nem vállalkozhatom a béke akcióra. Én már goszpodin Herr von Bogdanovics sem mire sem vállalkozom, mert opasno je van sze nagnuti . . .

Medakovic ijedten veszi szét az összetett két kezét, azután még ijedten csapja össze:

— Kres, pres, tres! Mres csres? Hres, jres!! Goszpodin elnök ur el akarja menni? Ne akarja elmenni, Opasno je goszpodin kegyelmes ur . . .

— Amit megmondtam goszpodin Madakovics, azt megmondtam. Amit nem mondtam, azt nem mondtam. Én már ilyen fiu vagyok goszpodin és ha nem tetszik, hát klanyam sze és opasno je van sze nagnuti . . .

— Már mostán hogy csináljuk bekeakció? sopinkodik goszpodin Madakovics és lekonyult fájjal hagyja el az elnöki termet, ahová Justh Gyula másodsorban Wekerle Sándort várja. De a szép toká u miniszterelnök késik.

— Megviron a tiz órai vonatot, háha azal jön, gondolja magában Justh Gyula.

Am ez a gondolat meddő, Wekerle ma nem megy az elnökhöz. A politikai horoszkópcsinálók elkészítik az első aktuális szójátékot:

— Ha Wekerle nem megy, Justh Gyula megy . . .

Ezt az aggódo hirt visszhangozzák a folyosók és megerősíti a Házelnök fia: Justh János is, akiről csak ma tűnik ki, hogy mégis csak érdemes volt képviselővé választani. Így legalább teljes egy órával előbb tudják meg a képviselők azt a kellemetlen hirt, hogy Justh Gyula lemond.

— Az apám még ma lemond — erősíti Justh János.

Ez a pozitív forrásból eredő hír megérdemel egy kis mandátumot. Vannak honatyák, akik még egy ilyen szenzációs hír bemondásával sem érdemelték ki a választók bizalmát. Am vannak viccelők, akik nem esnek a falnak. Ezek közé tartozik Benedek János is, aki így fűzi tovább a Justh Gyula lemondásáról keringő hirt:

— Ha Kossuth Lajos élne, ő is lemondana.

— Miről? kérdezik.

Benedek pedig mosolyogva válaszol:

(Zoltán kételkedik.)

— A fiába vetett bizalomról.

Csipős egy kissé, de mintha találó volna. Es — nem szerejük ugyan a jóslásokat — mintha Lengyel Zoltának is igaza volna. Ő a szkeptikusok közé tartozik és egyáltalán nem hajlandó hitelt adni a Justh Gyula lemondásának. A Fedák Sári esetét említi fel színes példának. Ennek a nagy honleánynak is valának mostanság elmenési ingerei, de miután senki sem marasztalta, hát nem megy el.

— De hiszen Justh Gyulát — vetik közbe — mindenki marasztalta.

— Hát ő meg azért nem megy, mert mindenké marasztalta. Az még sokkal jobb indok a Fedákénál.

E közben öt perccenként különböző verziók keringenek a lemondási hírről:

— Justh már el is ment, négy ókor, de még Kossuth Ferenc se huzza vissza. Legfeljebb a szíve huzza vissza . . .

Tiz óra öt perckor:

— Justh Gyula még nem ment el, de el megy . . .

Tiz óra tiz perckor:

— Elment ugyan, de visszajön . . .

Negyed tizenegyekor:

— Nem ment el, de nem is jön vissza . . .

Tiz óra után husz perccel:

— Visszajön, de nem megy el . . .

Ennek a verzióknak legalább meg van az a jó tulajdonsága, hogy érthetetlen, mint a politikai helyzet.

(Mit mond Nagy Sándor?)

— Ha Justh kilép a pártból — jelenti ki Nagy Sándor, a nagylaki kerület képviselője — én is kilépek.

Az újságírók érdeklődve állják körül a szimpatikus Nagy Sándort és türelmetlenül várják, hogy mikor teszi hozzá:

— Csak kabaldból mondtam.

Egyelőre azonban nem teszi hozzá.

— Ráérek akkor is hozzá tenni — gondolja magában, — majd ha Justh tényleg kilépett a pártból.

— Igaza van — gondolják magukban az újságírók és besietnek az ülésterembe, ahol Popovics Dusán beszél és Rakovszky már vagy harmadszor kéri, hogy olyanokat, amilyeneket mond, ne mondjon:

— Mondjon a képviselő ur olyanokat, a milyereket nem mond, akkor én sem mondom majd olyanokat, amilyeneket most mondom.

— Bocsánat elnök ur — véli Popovics Dusán — én megengedem önnek, hogy olyanokat mondjon, amilyeneket mond, de engedje meg, hogy én is olyanokat mondjak, amilyeneket mondom, mert ha nem engedi meg, akkor is mondani fogom.

Ilyen kedélyesen folyik odabenn a tárgyalás, csak Nagy Gyurka haragszik és mindenáron ki akarja dobni a Popovics Dusán nevű szónokot.

Eközben künn a folyosón annál viharosabb a hangulat. Máskor megfordítva szokott lenni. Máskor a képviselők odabenn az ülésteremben vágják egymás fejéhez a legnagyobb gorombaságokat. Ilyképen például:

— Ön egy elsőrendű analfabéta, ön a malom alá való! szól odabenn Lengyel Zoltán Szamrecsányi György felé.

— Maga egy szajkó! Egy közönséges szószátyár! — vág vissza Szamrecsányi György.

Künn a folyosón pedig így folytatják a diskurzust:

— Drága Gyurkám, te a legnagyobb irástudó vagy, — szól Lengyel megölelve Szamrecsányit.

— Nálad szótlanabb embert még nem ismertem Zoli, adja vissza a kölcsönt Szamrecsányi György.

Most azonban éppen megfordítva van. Odabenn az ülésteremben alkotmánypártiak és függetlenségek véd és dacszövetséget kötnek a horvátok ellen. Ha Brácsits Szvetozár például így szól:

— A függetlenségi párt vezetés nélkül áll, akkor az alkotmánypártiak tiltakoznak a legvehemensebben:

— Hohó, miféle rágalmak.

Künn a folyosón azonban, amikor Éber Antal keserűen tiltakozik a függetlenségi párt fejtelensége miatt, az alkotmánypártiak kárörömmel nevetnek:

— Hahaha, brühühü, hát persze, hogy igaz, de mennyire igaz.

(Egy szenttori hang.)

Egy nagyobb csoportban Justh Gyulát hallgatják. Egyelőre a távozását hangoztatja:

— Én férfi vagyok — ugymond.

— Mi is férfiak vagyunk — erősíti Éber Antal.

Kár, hogy Szálló Géza már nem képviselő, ő még alaposabban visszavágna Justh Gyulának.

— Tiltakozom a házszabályok erőszakos alkalmazása ellen — kiáltja a vita hevében Justh Gyula.

És a folyosó végén megdördül egy szenttori hang:

— Ugy van!

A képviselők firkésző szemmel nézik, hogy ki áll amott a szirttetőn, aki annyira szívéen viseli a házszabályokat?

— Hahaba — kiáltja az egyik — hiszen ez Polónyi Géza.

— Polónyi Géza? Hahaha, bihhi . . . Na,

ha Polónyi védi a házszabályokat, akkor meg kell csinálnunk a revíziót.

— Ne csináljuk — szól Nagy Gyurka. Lehet, hogy azért védi, hogy megcsináljuk

És mintha Nagy Gyurkának ezuttal igaza volna.

Justh Gyulát végre is elviszik a folyosóról, valószínűleg azért, hogy Szmrecsányi György és Rakovszky István szabad folyást engedhesse nek érzelmeiknek.

— Ez hallatlan — ordítják. Hatvanhét óra nem volt eset, hogy az elnök a folyosón úgy viselkedjék, mint egy részeg ember. Ez betyártempo!

(Fordít a sajtó!)

Igy ordítanak a kedves néppárti honatyák. Holnap pedig, ha az újságírók bejegyzik majd szavaikat, méltatlankodva haboznak fel:

— Oh, ezek a gyalázatos firkászok! Oh ez a hazug népség! Mi kérem nem mondunk semmit, ami Justh Gyulára sértő. Mi ott se voltunk. Mi nem is élünk. Talán meg se fogunk születni.

Mert a folyosón ez a székás. Ha például Szmrecsányi György olyasfajta kijelentést tesz, mint a mai, fáradsághimélés szempontjából legjobb volna így regisztrálni:

— Az a verzió, mintha Szmrecsányi György tegnap a képviselőház folyosóján gyalázólag nyilatkozott volna Justh Gyuláról, noha sokan hallották, alávaló tendenciózus kohómány.

És egy óra ötven perckor már tényleg úgy volt, ahogy Lengyel Zoltán megjósolta. Sőt meg is érkezett a Fedák Sári sürgönye:

Justh Gyula Képviselőház.

Megmaradásához gratulálok. Ezt a figyelmet elvárom öntől is. Mert én sem megyek el. Ha nem hiszi menjen el. Én elhiszem tehát maradok.

Igy hangzott a sürgöny, de lehet, hogy másképp hangzott, sőt az is meg lehet, hogy Fedák Sári nem is küldte el, nem is fogalmazta meg. Fedák Sáriól minden kitalál.

Drágasági ankét Aradon.

A kormány rölébredt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 20.

A folyton emelkedő s a gyomor forradalmát provokáló piaci drágaság, nemkülönben a lakásbérek képtelen emelkedése ellen mindinkább felhargzó panaszok végre elhatottak a magas kormány füléhez is. Tette, cselekvésre, erélyes fellépésre határozta el magát.

A kereskedelemügyi miniszterium ma a tárgyban fontos leiratot intézett az aradi kereskedelmi és iparkamarához, melyben sürgősen, még a hó végéig kimerítő jelentést s egyben véleményt kér, hogy minő intézkedésekkel javasolná az élelmi cikkeknek és lakásbéreknek folytonos emelkedése megállítását s normális árba való visszaszerítést.

A fellelő nagyfontosságú leiratot egész terjedelmében adjuk:

A miniszter leirata.

Az életszükségletek kielégítésére szolgáló cikkek árának az utóbbi évek során folyton növekvő emelkedése, egyes ipari cikkeknek, de különösen az élelmi cikkeknek rohamos drágulása a megélhetési viszonyokat annyira súlyosította, hogy a társadalom széles rétegeiben, főleg pedig a kisebb vagyonnal vagy keresettel bíró osztályoknál az elsőrendű szükségletek rendszeres kielégítését is megnehezíté.

Azon a hatályon kívül, melyet az ország-szerte tapasztalható áremelkedés mireánk is gyakorol, a drágulás indokai kétségen kívül oly termelési, belforgalmi, helyi, piaci és egyéb viszonyokban gyökereznek, amelyeknek megszüntetése vagy legalább enyhítése módunkban áll. Az ezekben rejlő bajok orvoslására annyival nagyobb súlyt kell fektetnünk, mert a kereseti források feltárásában, a munka díjazásában alig leszünk képesek más, gazdasági viszonyaink fejlettségében előhaladottabb államokkal lépést tartani, s így a megélhetési viszonyok lehetőleg olcsóbbá tételében kell gazdasági fejlődésünk feltételeit keresnünk.

A kormány a megélhetési viszonyok könnyítésének kérdését tanulmányozás tárgyává téve, evvel megbízott saját közegein kívül mezőgazdasági és iparügyi szakértők bevonásával még ennek az évnek az elején külön szűkebbkörű bizottságot alakított avégtől, hogy a közéletmezés körére nézve megállapítsa a világgazdasági viszonyoknak viszerhatását a mi árainkra, összegyűjtse a jelentékenyebb külföldi piacok adatait, kutassa azokat az indokokat, amelyek körehatnak az élelmi cikkek árának emelkedésére.

Közelebbi feladatát képezi a kormánynak, hogy a tanulmányok és adatok alapján adminisztratív úton s amennyiben jogkörét meghaladná, a törvényhozás felhatalmazásának kikérése után megtegye mindazokat az intézkedéseket, amelyek a kivitel és a belforgalom irányítása, a termelési viszonyok elősegítése és irányítása, a helyi és piaci viszonyok rendezése, a közvetítő kereskedelem szabályozása, a helypénzek és általában a közszolgáltatások mérve és lerovási módja tekintetében, nem különben egyéb tekintetben szükségesek arra nézve, hogy az élelmi cikkek árára csökkentőleg hassanak.

Miután a cél elérésére nemcsak egyes általános és rendszeres intézkedéseket kell tenni, hanem az eszközöknek mutakozó intézkedések egész sorozatát ki kell meríteni, arra hívom fel Címet, hogy jelölje meg azokat az intézkedéseket, amelyek a kormány vagy a törvényhozás részéről lennének teendők a végből, hogy a közéletmezési viszonyainkban a könnyebb és olcsóbb megélhetés biztosításának külföldösen, hogy az elsőrendű szükségletet, főleg pedig a kevésbé vagyonos néposztályok szükségleteit képező élelmezési cikkek ára normális árba szorítsassék.

A közönséges hus, a baromfi, a tojás, a liszt, a fűszerek, a zöldségek, a burgonya, a zsír és szalonna, a tej és vaj s az ugy háztartási, mint ipari szempontokból kiváló fontossággal bíró tűzélő anyagok árára fektetendő különös súly. Minthogy azonban nemcsak élelmezési, hanem általában megélhetési viszonyaink könnyítése képezi egyik kulcát társadalmi és gazdasági fejlődésünknek, az esetben, ha a közéletmezés körén túl a kereseti viszonyok javítása s a lakások — főleg az egészséges munkás lakások — béreinek olcsóbbá tételére is különleges intézkedéseket tartana szükségesnek, felhívom Címet, hogy javaslatait ezekre is terjessze ki.

Miután pedig egyes ipari vállalatoknál a bor és sör a munkásoknak oly életszükségletét képezi, hogy ezen italok drágasága a munkabérekre s a munkás megélhetési viszonyaira közvetlen befolyást gyakorol, ott, ahol ez valóban szükségesnek mutatkozik, tájékoztatást kívánok szerezni a tekintetben, hogy

egyes körzetekben a bor és sör adókra nézve nyújtandó kivételes elbánás birna-e és mennyiben befolyással a munkabérekre s a munkás megélhetési viszonyaira.

Felhívom a kamarát, hogy javaslatait legkésőbb a f. évi november hó végéig felterjeszteni sziveskedjék.

Budapest, 1907. november 15.

A miniszter helyett:

Szterényi s. k.
államtitkár.

Drágasági ankét.

Mint értesülünk, Varjassy Lajos polgármester a miniszter leirata folytán a drágaság tárgyában hétfőre ankétet hív össze, amelyen részt fognak venni az összes érdekeltek is. Már a multkoriban megemlítettük, hogy a város főtisztviselői foglalkoztak a kérdéssel és a drágaság csökkentése érdekében terjedelmes javaslatot nyújtottak be a polgármesterhez. A javaslat főleg oly intézkedések fogantatását és oly intézmények életbeléptetését tartja szükségesnek, amelyek a közéletmezési cikkek termelésének fokozására vannak hivatva. Így ajánlják a konyhakerészet intenzívebb felkarolását és a baromfitenyésztésnek nagyban való meghonosítását. Még több életre való eszmét pengetnek meg, amelyekkel foglalkozni fognak a hétfőre összehívott ankéten is.

A miniszter leiratát a kereskedelmi és iparkamarán kívül Stengl Andor iparfelügyelő is megkapta s az ő kezdeményezésére határozta el a polgármester az ankét összehívását.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Csütörtök: Folt, amely tisztit, dráma. (Bérlet A.)
Péntek: A polgármester ur, vígjáték. (Bérlet B.)
Szombat: Hunyadi János, színmű. Bemutató előadás. (Bérlet C.)

* K.-Lippichné Zikó Irma a színpadon. Már hirt adtuk arról, hogy az idei színházi szezon egyik legnagyobb érdekessége K.-Lippichné Zikó Irma asszony színpadi bemutatkozása lesz. Eredetileg úgy volt, hogy a Josette kisasszony a feleségem című vígjátékban debütál, most azonban abban történt megállapodás, hogy az Államtitkár ur Susanne szerepében mutatkozik be Zikó Irma asszony az aradi közönségnek. Az érdekes előadást még a hónap folyamán műsorra tűzi ki Szendrey igazgató.

* A színház udonságai. A bemutató előadások egész sorozatára készül a színtársulat. Színmű, vígjáték, operett és opera próbákól hangosak a színház próba helyiségei. Miatatt a színpadon a budapesti Nemzeti Színház legutóbbi nagysikerű udonságára, Rabenstein Erzsabétra készül a drámai személyzet, a zongorateremben Puccini világhírű dalművét, a Pillanó kisasszonyt tanulják. Rövidesen bemutatásra kerül a Vigaszínház egyik színes darabja: Josette kisasszony a feleségem, melynek címszerepét H. Kőrössi Juci kreálja. Próbára tűzték már ki A hálás utókor című társadalmi színművet. A leggyöngy érdekfűzésre tarthat azonban számot Strausz nagy hírű operettje, a Varázskeringő, melyet a napokban vett meg Szendrey és amelyből már próbákat is tartanak. A Varázskeringő Aradon a budapesti bemutatóval egy napon kerül színpadra.

Az elnökválság.

Az elnökválság ma érkezett a krízishez. Az utolsó pillanatban sikerült kiegyenlíteni az ellentéteket. Justh megmarad állásában. Wekerle Bécsbe utazik.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 20.

Minisztertanács.

Justh Gyulát, a képviselőház elnökét rendkívül elkésztette a függetlenségi pártnak a képviselőház tegnapi ülésén vele szemben követett eljárása, amely miatt tudvalevőleg elhatározta, hogy lemond a Házról. Lemondó levelét a Házba ma reggel magával is vitte és a folyosón kijelentette, hogy ma átadja Wekerle miniszterelnöknek.

Josipovich Imre horvát miniszter fölkereste Wekerle Sándor miniszterelnököt s ezt mondta neki:

— Ha Justhnak a horvátokkal szemben való lojális magatartása miatt mennie kell, én sem maradhatok. De figyelmeztetek arra, hogy akkor más horvát ember egyáltalán nem vállalkozhatik arra, hogy a kormány politikája mellé szegődjön.

Erre minisztertanácsot hívtak össze, amely háromnegyed 11 óráig tartott. Lefolyásáról illetékes helyről a következő információkat kaptuk:

— Nem volt minisztertanács, csak miniszteri értekezlet. Lekérettük ugyan Márfy Albin államtitkárt, a minisztertanács jegyzőjét, de nem volt rá szükség, mert nem hoztunk határozatot. A kormány megbeszélte a függő kérdéseket s megállapodott abban, hogy a függetlenségi pártot minden körülmények közt le kell csendesíteni.

— Miért nem csendesítették már tegnap?

— Mert tegnap a párt izgalmi ügy törték elő, hogy senkisé volt rájuk elkészülve. A helyzet súlypontja nem Justh lemondásának a kérdése, hanem az, hogy vele együtt Josipovich is távozni akar. Ezt pedig meg kell akadályozni, mivel így a horvát kérdésből olyan gordiusi csomó támad, melyet békésen meg nem lehet oldani. Ezért a kormány egyelőre azon van, hogy minden módon csendesítsen.

A miniszteri értekezlet után Wekerle Sándor fölkereste Justh Gyula elnököt.

Izgalmak a folyosón.

A folyosón ezalatt a legnagyobb izgalomban tárgyalták az eseményeket. Egyes irányadó politikusok körül nagy csoportok képződtek.

Egy nagyobb csoportban Andrassy Gyula gróf, Bánffy Dezső báró, Sándor Pál, Éber Antal és többen beszélgettek az elnökválságról, a kiegyezésről és a horvát dolgokról:

— Egyelőre hagynunk kell a horvátokat itt a Házban tovább garázdálkodni — mondta Andrassy. Rakovszky politikája sikerrel kecsegtet s ronthatna azon, ha itt most letörnénk a horvátokat. A kabinetnek ki kellett mondania a szolidaritást Justh-tal, mert kétségtelen, hogy a szigorúan törvényes álláspontot most Justh képviseli. Ezért kellett sürgősen minisztertanácsot tartanunk.

Éber Antal itt közbeszólt:

— Békétlenkedni tudtok — mondta erre Andrassy — de egy békétlenkedő sem hozott még pozitív kibontakozási tervet.

Bánffy Dezső báró így nyilatkozott a helyzetéről nagy társaság előtt a folyosón:

— Én visszakívánom a Fejérváry kormányt. Abból a helyetből volt kibontakozás, a mostaniból nincs. Azt szidhattuk, ezt hazaárulás bántani. Lehetetlen helyzet ez, amely rossz és amelyet mégsem krízizálhatunk.

Éber Antal panaszkodott a függetlenségi párt helyzetéről. A párt minden vezetés nélkül áll, a kormánnyal nincs meg a kellő kontaktus.

A jelenlevő alkotmánypártiak mosolyogtak a függetlenségi párt belső ügyeinek e leleplezésén s ekkor egyik elkésztett függetlenségi képviselő azt mondotta:

— Miért panaszojátok el bajainkat Andrassy-nak?

Andrassy megkísérelte a függetlenségi pártiak lecsillapítását s Justh védelmét, de sikertelenül.

Egy másik nagyobb csoport vitájában maga Justh Gyula elnök is résztvett s ezeket mondotta:

— Férfiu vagyok és férfiasan ragaszkodom álláspontomhoz.

Éber Antal, aki az elnökkel polemizált, így szólt:

— Mi is férfiak vagyunk és tegnap nem ellened foglaltunk állást, hanem az ellen tiltakozunk, hogy tíz napig helyeseltétek velünk egy álláspontot, szután pedig dezavvális bennünket.

Justh erre harsány hangon, úgy, hogy a folyosó minden részében hallható volt, így kiáltott fel:

— A házszabály szentség, amelyet nem engedek meggyalázni, akár elnök maradok, akár nem. Tiltakozom az ellen, hogy a házszabályokat másképen kezeljék, mint ahogyan én kezeltem. A közelmúltban nagy harcot vívtunk a házszabály épségéért, amely mindenkor alkotmányunk legbiztosabb garanciája és ezzel az álláspontommal nem maradok egyedül.

Justh e szavaira nagy csend támadt s ekkor a folyosó másik végéről egy öblös hang közbekiáltotta:

— De nem ám!

Mindenki a hang irányába fordult és kiderült, hogy a közbeszóló — Polónyi Géza volt. Percekig tartó zajos derűtség morajlott végig a folyosón s a mai izgalmas és megiehatósen komor napnak talán ez volt az egyetlen derűs mozzanata.

Justh azután újból komolyan folytatta:

— Ha pedig a jövőben másképen elnökölnének, én odamegyek az elnöki székhez és lehuzom azt az elnököt, akárki legyen is. Az én dolgomat pedig még ma el kell intéznünk, mert én nem akarok a levegőben lógni.

Ekkor érkezett oda Andrassy belügyminiszter, aki rögtön karon fogta Justh-t és magával vitte. Aül, hogy Justh eltávozott, odalépett Szmracsányi György, majd Rakovszky Béla, mindketten néppárti képviselők. Szmracsányi éles hangon így szólt:

— Hatvanhét óra nem volt rá eset, hogy a képviselőház elnöke a folyosón kiabáljon. Ez dicsőség. ez az ember vagy részeg, vagy bolond. Először mondjon le, azután kiabáljon.

Justh eljárása közönséges betyártempó. Azzal Szmracsányi eltávozott.

Éber Antal mentegette Justh tegnapi eljárását Rakovszky István alelnökkel szemben és azt mondotta, hogy temperamentum dolga, ki hogyan védelmezi magát.

Rakovszky Béla azt felelte, hogy az nem temperamentum, hanem nevelés dolga.

A függetlenségi párt körében órlási felháborodást keltettek Szmracsányi és Rakovszky nyilatkozatai, amelyeket erős hangon el ítétek. Ekkor odalépett Zichy Aladár gróf, a király személye körül miniszter, a néppárt elnöke és kijelentette, hogy Szmracsányi abban a hitben fakadt ki, hogy Justh az alelnökök ellen nyilatkozott. Szmracsányi egyébként sértő kifejezéseire hajlandó elégtételt adni és a bőrével felel értők.

A függetlenségi pártiak azonban Szmracsányi eljárását krakélertempónak minősítették és kijelentették, hogy nem tűrik az elnök provokálását.

Tizenegy órakor változó hangulat kezdett terjedni a folyosón. Josipovich miniszter volt az egyik forrása, aki ezt mondta egy horvát képviselőnek:

— Lehet, hogy Justh még sem megy.

Zichy Aladár gróf is így nyilatkozott:

— Még semmi sincs elintézve!

A folyosón nagy csoport képviselő lesi a híreket. Nagy Sándor kijelentette:

— Ha Justh kilép a pártból, én sem maradok.

Ugyanígy nyilatkozott Kmety Károly és Szemere Miklós is.

A kormány szolidáris Justh-tal.

Délig nevezetes fordulatok történtek. Fővárosi tudósítónknak ezekről Justh Gyula, a képviselőház elnöke ezeket mondta:

— Lemondó levelem kész, de még nem adtam be. És úgy alakultak a dolgok, — tette hozzá — hogy talán nem is leszek kénytelen beadni. Wekerle Sándor miniszterelnök az imént felkeresett és közölte, hogy az egész kormány szolidáris velem. Ha én megyek, a kormány tagjai is távoznak helyükből.

Maradok tehát, ha megkapom azokat a garanciákat, amelyeket a kormány megígért: hogy azok a jelenetek, melyeket tegnapi elnöklésem alatt a függetlenségi párt tagjai produkáltak, többet nem fordulnak elő. Erről most folyik a tanácskozás; Kossuth Ferenc összehívta az intéző bizottság tagjait. A horvátok ma nekem kötelezően kijelentették, hogyha maradok, sem az én elnöklésem, sem az alelnökök elnöklése alatt nem indítanak házszabályvitát s nem is vesznek abban részt. Ez a kérdés tehát ki van kapcsolva. Minden attól függ, milyen kötelező ígéretet kapok a függetlenségi párttól.

— Ha a válasz nem lesz egész garancia?

— Akkor elmegek.

Justh Gyula ezután Návay Lajossal tanácskozott hosszabban.

Justh marad.

A függetlenségi párt intéző bizottsága, amely a mai napig folyton permanenciában volt, ma beszüntette tanácskozásait. A bizottság az elnökválság ügyében azt határozta, hogy a függetlenségi párt vezető emberei vessék latba minden befolyásukat, hogy a képviselőházban a függetlenségi párt részéről tegnap az elnök ellen irányított jelenetek meg ne ismétlőd-

jenek és a nyugalom a pártban teljesen helyreálljon.

Hír szerint Justh kijelentette, hogy az intéző bizottság mai határozata következtében megmarad elnöki állásában. Az ülés végén magához hívatta a hírlapírókat és kinyilatkoztatta előttük, hogy ő egyetlen szóval sem sértette meg az alelnököket, vagy a függetlenségi pártot, egyáltalán nem beszélt konkrét esetekről, csupán az ellen tiltakozott, hogy a tegnapihoz hasonló jelenetek megismétlődjenek.

A *Pol. Ért.* utján ma délután félhivatalosan jelentették, hogy Justh a történetek után és az intéző bizottság értekezlete következtében megmarad állásában.

Kiegyezés és házszabályrevízió.

A függetlenségi párt intéző bizottsága a délelőtti ülésének az elnökválságon kívül más tárgya is volt, mint az utólag kiderült. A kormány tagjai a függetlenségi párt intéző bizottságával beható táncskozást folytatva a horvát obstrukció okozta helyzet orvoslása tárgyában. A konferencia során megállapodás jött létre az iránt, hogy az összes kiegyezési javaslatok egy egyetlen szakaszból álló törvényjavaslat tartalma az volna, hogy a benne foglalt szám és névszerint megjelölt kiegyezési törvényjavaslatok törvényerőre emeltetnek.

Az intéző bizottságban heves vita után a kormány ezen prozódóját — bár nem egyhangulag — elfogadták. A terv a függetlenségi párt előtt már napok óta ismeretes volt, ott nagy ellenzéssel találkozott. Ma is aggodalommal fogadták a beavatottak a kibontakozási tervet, amelyet nem tartanak sem törvény-szerűnek, sem célravezetőnek.

A kormány javaslata egyébként a következő formában lesz szövegezve:

A törvényhozás kimondja, hogy addig is, míg a kiegyezésről beterjesztett javaslatok részletesen letárgyalatnak, az osztrák kormányval kötött egyezmények 1908. január 1-én hatályba lépnek.

A függetlenségi párt intéző-bizottságának mai ülésén az elnökválság és a kiegyezési javaslatok kérdésén kívül nagyon fontos és érdekes enunciaciót tett Andrássy belügyminiszter. Bejelentette ugyanis, hogy a házszabályrevíziót a választási reformmal hozza szoros kapcsolatba, közöttük *punktumot* állít fel és *elfogadásukhoz állását köti*. A tervezet szerint, amelyet a kabinet többsége elfogadott, az új házszabály csak a választási reform alapján összeülő parlamentben lép életbe, de ha időközben obstrukció támad, egy paragrafusban mondassék ki, hogy ez esetben az új házszabály már előbb is alkalmaztassék.

TORVÉNYKEZÉS.

— A „Tribuna” sajtópöre. A nagyváradi esküdszék ma foglalkozott Jova N. Jánosnak, a „Tribuna” szerkesztőjének sajtópörével. A Vajda-affér idejében ugyanis, a Bécsben élő román diákok üdvözlő levelet küldtek a botrány központjában álló képviselőnek. A „Tribuna” ezt a levelet leköszölte és kommentárokkal kísértte az ügyesség ezekben a reflexiókban izgatást látott s perbe fogta Jóvát. Az esküdszék ma foglalkozott az ügygel, Jóvát bűnösnek mondotta ki az izgatás vétségében s öt hat havi fogságra és ötszáz korona pénzbüntetésre ítélte. Az elítélt semmisségi panaszt jelentett be.

TÖBB SZÍNÜGYÉRT, — LE A PÁHOLYLYAL. A nagy reform.

Arad, november 20.

Amíg Kornai Bertáról többet tud a hazai, mint Popovics Sándor pénzügyi államtitkárrol, addig a színügyi bizottsággal is többet fognak törődni, mint a gazdasági székkel, a közlekedési bizottsággal és a jogügyi delegációval együttvéve. Pedig Kornai Berta csak egy harmadrangu Fedák Sári, Popovics Sándor pedig elsőrangú szakfőrfiu; a többi bizottságokkal szemben a színügyitől még a pótdó se függ. És mégis a színügyi bizottság az érdeklődés első vonalában van. Mindenki szidja, aki még nem került belé; a tagjairól évről évre fölújítják a régi élceket az öltözők kulcsához való jogról a művésznők kegyeinek kizárólagos birtokáról és amikor színügyi bizottsági tagot választanak, nagyobb tülekedés van utána, mint a képviselők között egy államtitkárságért.

Most Lukácsy Lajos tette különösképp aktuálisá a színügyi bizottságot, a deszkák dolgának tizenkét tagu itelőséjét. Indítványt adott be, amelyben reformálni akarja a bizottságot. Az indítványának kettős éle van: ki akarja mondani, hogy a színügyi bizottságnak ne csak a törvényhatósági bizottsági tagok lehessenek az emberei, szután — s talán ez a súlyosabb — a színügyi páholyra kikiáltja az *esse delendam* jellegét. Meg kell szüntetni.

Az elsöben föltétlenül igaz van Lukácsy Lajosnak. Mert ahhoz, hogy valaki a színházhoz, a színügyekhez hozzászólhasson, az az első kellék, hogy a színügyekhez értsen, nem pedig az, hogy a sors különös kegyelméből virilistának szülessen, vagy pedig a kortesek ügyességéből városatyává legyen. S a véletlen segítségére van Lukácsy Lajosnak abban, hogy ép azok, akiknek színpadi, írói gyakorlatuk, tudásuk, tapasztalataik és művészetbarát-voltuk révén legfőbb jogcímük lenne ahhoz, hogy a színházhoz hozzászólhassanak, — ez idő szerint nincsenek a város törvényhatóságában. Tehát színügyerek se lehetnek.

(Zárójel között szólva: olyan rettenetes fontossága a színügyi bizottságnak nincs is a színügyre nézve. A színügyek legfőbb irányítója és leghatalmasabb kritikusa mégis a közönség marad. Ha a társulat fogyatékos, a műsor selejtes, a kiállítás kopott, a rendező pedig gyalázatos: megtudja ennek kritikáját a színügyi bizottság nékül is a direktor. Zala Gyulának például akkor ment a legrosszabbul, amikor a színügyi bizottság első osztályu kitüntetését és kirakába való elismerő oklevelet adott ki neki. Ha a pátlikum kezd nem járni a színházba, ez jobban unszolja a direktort, mint a legjobban dörgő színügyi filippika és bizottsági megrovás. Tévedés tehát azt hinni, hogy amennyiben az isten — bizonyosan a hetedik napon — a színügyi bizottságot elfelejtette volna megteremtteni, a színügy nem tudott volna megélni.)

Ez a közbevetés azonban nem változtat a dolgon, hogy a színügyi bizottságba be kell vonni az értékes és hasznos elemeket a törvényhatóság sörmpóin kívülről is. Ha a művészeti bizottságnál nincs ez a város érdekei ellen, — bizonyára nem rontja ezeket a színügyek terén se.

De az a páholy — maradjon meg. Nem, mintha a színügyi bizottság tagjainak lenne különös szükségére rá. Hiszen annak, hogy olyan kevesen látogatták, — amit Lukácsy fölpanaszol — talán ép az az oka, hogy szabadjegyet néznek benne, a melyet kevéssé előkelő dolog igénybe venni. Hanem másért. Az a páholy hozzá tartozik a város reprezentációjához. Olyan udvari páholy-fele, ha lehet ehhez hasonlítani. Ha ünnepélyek, előkelőségek látogatása, vagy egyéb alkalmakkor a városnak vendége van: a színügyi páholy az, amelyben a város a vendégszeretetét gyakorolná. Bizony, egy kissé bánatná a

város méltóságát, ha ilyenkor a polgármesternek valamelyik bérlőhöz kellene fordulni, hogy ugyan engedje kölcsön a városnak ma este a páholyát, mert vendéget akar a színházba vinni. Ilyen értelemben talán bizonyos fényűzés a város fogata, és sok egyéb, de enélkül alig lehetünk meg. Nagyváradon, Szegeden, Szabadkán és egyebütt is van színügyi páholy, — és ezt, egyéb nyomorúságunk mellett, még elbirjuk.

Hanem azért lehetne tenni valamit az ellen, hogy a színügyi páholyt élénkebben látogassák és hogy annak elessék teljesen a potya szaga. A színügyi bizottság tagjait szigorú inspekció-rendszerben kellene a bizottsági páholy látogatására beosztani, s a bizottsági tagok a maguk idejéről bizonyos számadással is tartozzanak a színügyi bizottságnak. Ha e számadások révén — hisz utóvégre semmisse lehetetlen — a színügyi bizottságban néhány okos megjegyzés, találó bírálat és eleven ötlet fog elhangzani, akkor mégse lesz céltalan és pusztá fényűzés az a páholy, amely a színpadról a legelső mosolyt, a nézőtérrel pedig a legtöbb irigy pillantást kapja.

HIREK.

Ballada

a művésznő fehérneműjéről.

*

Kállay Jolán színművésznőnél Jónás és Tsa divatárucég egy ki nem egyenlített tartozás miatt ruhákat foglaltatott. Ma az aradi kir. járásbírósnál a művésznő óvást emelt a foglalás ellen, mert a lefoglalt ruhákra a színpadon mindig szüksége van. Kállay Jolánról leven szó, törvényszéki tudósítónk nem volt eltáborítható azon szándékától, hogy riportját versben írja meg.

*

Egy drága, elegáns hotel szobában
— No persze, mert ő máshol nem szokott! —
Csipkés, párfümös, hófehér parnák közt,
Egy bájos angyal halkán hortyogott.
S míg lelke messze zöld vizeken ringott
— Már dél felé — az álom-gondolán,
Feltárta a felig lecsuszott paplan,
Hogy az alvó nő Kállay Jolán.
Am ekkor csendesen kinyílt az ajtó
És rongyos 150 forint miatt,
Belépett zordonan a végrehajtó
S a művésznő álmából fölriadt.

„Ki innen!” — volt első szava keményen
S a második már lágyabban: „Vizet!”
A végrehajtó várt, míg felocsudik
S nyugodtan szölt: „Fizet, vagy nem fizet?”
„Hát mit fizessenek? Hát kinek fizessenek?
Szóljon, ki küldte? A pokol? Az ég?”
S mosolyogva szölt a zordon végrehajtó:
„Jónás és Tarsa divatáru cég.”
„Hja az! . . . De nincsenek, kik megfizessék!
S gázsím letiltva rég! — Mi lesz velem?”
„Lám, akkor — arra int a kötelesség —
Ruhát foglalni lesznek kénytelen!”

S amíg foglalt a zordon végrehajtó,
A földről paplanát emelte fel
S azt bosszusan huncut szemére huzva
Már nem törődött többé semmivel.
De ma azért, a járásbírósnál,
A szép művésznő mégis megjelent
S kérdőre vonta Kálmán dr. bírót,
Hogy eljárása vajjon mit jelent?
„Ruhám az, — szölt — ami az iparosnak
A veső, furo, kaptafa, ecset,
Mert sikkesnek kell lennem, takarosnak
S főképp ruhám ad énnekem becset.

A pártatlan bíró, hogy meghallgatta
A méltányos, jogos, igaz panaszt,
A felhevült művésznőt megnyugtatta
És döntésképp kimondta nyomban azt:
Hogy Kállay Jolán felső ruháit
Egyáltalán foglalni nem szabad;
Szüksége van azokra folyton folyvást,
Azokhoz a kenyérgondok apad . . .
Am az alsó ruháktól eltekintve;
— S a bíróság mindig élesszemű —
Azért is lefoglalható szerinte
A csak felesleges — fehérnemű.

Ferde.

Villamos vasut Aradon.

Az új vágongyár nevezetessége.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 20.

Az ember azt mondaná: az első villamos vasut, ha egyáltalában lenne kilátás arra, hogy a második is meglesz valaha. Ha a lóvasut valaha kidől is, helyette a Westinghouse-autobuszok fogják az utcai forgalmat lebonyolítani, s a villamos vasutra, a korábbi évek állandó ábrándjára nem kerül a sor.

És mégis lesz Aradon villamos vasut; sőt már van is. Uzemben van, jár-ke, a nélkül, hogy a publikum ezt tudná. Persze, a villamos nincs is közhasználatra berendezve.

Az aradi vágongyár új műhelytelepén született meg ez a villamos vasut. Igaz, hogy igen szerény vasutacska: mindössze háromszázötven méter hosszú s a rendeltetése csak a műhelyre terjed ki.

Tudvalevő, hogy az aradi Weitzer-féle vágongyár műhelyeit teljesen átépítik, s az új műhelyekben az üzemet tulnyomóan villamos erőre rendezik be. A villamos áram fölhasználásával csinálták meg a gyár telepén a kis villamos vasutat, a melynek szerelése Rózsa Géza, a gyár jeles elektroteknikusának vezetésével készült. A villamos vasutat már ki is próbálták, s az minden zavar nélkül folytathatja üzemét.

Csak egy gyárnak belső dolga ez és mégis van benne nevezetesség. Ha valaki Temesvárról, Nagyváradról, Szegedről meglátogat bennünket, s fejesóválva kérdi, hogy még mindig nincsen villamosunk, — kivihetjük a vágongyárba, s megmutathatjuk, hogy igenis van. És a vidékiek egyben megszemlélhetik az egyetlen villamost, amely előreláthatóan nem fog senkit elgázolni . . .

— Bácsné nagy beteg. Az aradi közönségnek csak néhány év előtt még baccézt kedvence. Bácsné-Maár Julia, akinek szeretetreméltósága az anyaszerepekben mindjárt Prielle é után következett, a mint sajnálatos értesülések, aggasztóan beteg. A kiváló művésznő, akit férjének tragikus halála is megrendített, három év előtt annyira elgyöngült, hogy kénytelen volt a szinpadtól visszavonulni. Azóta betegsége súlyosodott, s most több hete fekszik Eötvös utcai lakásán. Állapota mind súlyosabbá vált s mind nagyobb aggodalomra ad okot.

— Wekerle Bécsben. Mint késő éjjel értesülünk, Wekerle miniszterelnök ma éjjel titkára kíséretében Bécsbe utazott, ahol a holnapi délelőtt folyamán a király külön kihallgatáson fogadja. Az audiencia a legutóbb lefolyt eseményekkel, a kiegyezéssel, az elnökválsággal és a horvát kérdéssel áll kapcsolatban. A pályaudvaron találkozott Apponyival, aki éjjel jött Bécs-

ből. Wekerle holnap visszaérkezik Budapestre.

— Ha a pincér hipnotizál. Budapesti tudósítónk jelelt: A főváros egyik legismertebb főpincérét, aki jelenleg a Bristol szálló éttermében van alkalmazva, Németh Károlyt az ügyesség rendeltére ma a rendőrség letartóztatta. Németh, amikor még a Ryal szálló főpincére volt, bizalmas barátságot kötött Lamasch Sándornéval, egy hársfa utcai vendéglős nevével s megszöktette őt. A szökevények magukkal vitték a vendéglős megtakarított pénzét is és Amerikába akartak vitorlázni. Abbáziában azonban, miután jól kimulatták magukat, megmondolák a dolgot és visszatértek Budapestre, ahol Németh a Bristol főpincére lett. Lamasch Sándor nem tudott neje elvesztésébe belenyugodni s azt az ajánlatot tette Némethnek, hogy fizet tizezer koronát, csak engedje vissza az asszonyt. Németh ezt elfogadta s a pénzt zsebre vágta. Az asszony azonban, mielőtt férjéhez visszatért, feljelentést adott be Németh ellen, hogy őt hipnotizálta s eképen csalta magához és lopatta el vele férje pénzét. Mikor Németh a feljelentésről tudomást szerzett, egyezséget ajánlott, amelyet Lamaschné elfogadott. Az egyezés értelmében Németh az asszony átengedéséért kapott tizezer koronából ötezzrel visszafizetett Lamaschnak. — Egy ideig a dolog rendben volt, most azonban Lamaschné a másik ötezzel koronát is visszakövetelte s mivel ezt Németh nem volt hajlandó megfizetni, zsarolás és életveszélyes fenyegetés címén feljelentette Némethet, akit ennek köve kezében ma vizsgálati fogságba helyeztek.

— Kétezer visszavándorló. Fiuméből táviratozzák: A jövő héten megérkezik a Cunard társaság Pannónia nevű gőzöse, amely kétezer kivándorlót hoz vissza Magyarországra. Hazatérésük oka az, hogy Amerikában nem tudtak munkát kapni.

— A polgármester ur verokszik. Karcagról jelenik: Szentesi Tóth Pál helyettes polgármester két megyebizottsági taggal és egy városi hajduval az utcán megátamta Klein István lapszerkesztőt, akit fojtogattak, a földre lepertek és lábbal tapostak. A brutális támadást Sz. Tóth Pál azért követte el, mert Klein István ellenséges feljelentést tett.

— A magyar kormány és a londoni kiállítás. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter a kereskedelmi és iparkamarák útján arról értesítette a jövő évben rendezendő londoni magyar kiállításon érdekelt szakköröket, hogy a minisztertanács, ambar a kiállítást magán vállalkozásnak tekint s mint ilyet a kormány anyagilag nem segíyezhet, mindazonáltal erkölcsi támogatásban kívánja részesíteni. A londoni kiállítás helyi bizottságában az angol közélet több kiváló alakja szerepel, köztük maga a lord-majors is.

— Ezüsthomik a földben. Paulisi tudósítónk jelelt: Paulisi határában Ackermann Károly paulisi lakos szőlőfogatás közben rendkívül értékes és baccses leletre akadt, amely huszonhat különféle ezüsttárgyból, poharakból, tálakból, kancsókból és kanalakból áll. Egyes tárgyakon B. L. monogram van bevésve, amiből azt következtetik, hogy a Bohus család tulajdonát képezhetik. A leletről az előljárárság jelentést tett a máriaradnai főszolgabírónak s egyszersmind kérdést intézett a Bohus családhoz, hogy esetleg nem veszték e el a családi archivumból a talált tárgyak. Az uradalom jószágigazgatója azt írta vissza, hogy legközelebb személyesen jön el a tárgyak megvizsgálására, amelyek addig is a község házában vannak őrzés alatt.

— Az Uránia színház irodája. Alig pár nap, és megnyílik az Uránia színház, melynek működése elé nemcsak a városban, de az egész megyében a legnagyobb érdeklődéssel néznek. Az Uránia színház irodája már elkészült a régi színház udvarában és az érdeklődő közönség már most minden felvilágosítást megkaphat. A napokban szétküldik a bemutató előadásra szóló meghívókat. Már csak a belső berendezés munkálatai vannak hátra, melyek e hét folyamán teljesen elkészülnek és így a jövő hét első napján megtartható az ünnepélyes bemutató előadás.

— A tolvaj báró. Bizonyára mindenki emlékezik még Fechtig Armand báróra, ki ismert alak volt Aradon s miután az itteni szegények házából megszökött, különösen pumpolásai révén tett szert félelmetes hírnévre. Koldulva barangolta be az egész országot. Minden várostól segílyt kért, míg végre a belügyminiszter értesítette a városokat, hogy Arad nem fizeti vissza a kolduló bárónak adott segílyösszegeket. Erre a szélhámosságra adta a fejét a báró és többek között Temesvárott is. Vay gróf néven követett el apró csalásokat. Ott aztán letartóztatták, be is zárták egy két napra, azután Aradra toloncolták. Egy ideig újból itt élt, de közben kabátlovajlásra vetemedett. Azóta eltűnt. A kabátlopás miatt ma kellett volna megjelennie az aradi kir. járásbíró előtt. Az idézést meg is küldték Vojtekre, ahol a báró állítólag, mint községi innok tartózkodik, de az idézés, mint nem kézbesíthető, került vissza, mert ott nem ismerik Fechtig Armand báró tartózkodását. Most az egész országban körözik a tolvaj bárót.

— Adler László műtárlata. Szép sikerrel nyílt meg az Adler László budapesti műkereskedő által rendezett képiállítás a „Központi Szálloda“ első emeleti termében. A tárlatot már az első napon igen sokan látogatták és többen vásároltak is az aradi műpartoló közönség izlését jól ismerő Adler által nagy raffineriával összeválogatott, kiváló színvonalon álló képekből. A megvett képek és vevők névsora a következő: Ring Géza megvette Ferrand francia festő „Cocotte“ és Schebek „Csendes brák“ című képét, Basch Simon pedig Patáky László egy festményét vásárolta meg.

— Érdekes ereklyék. Most, hogy elkelt az Ypsilanti herceg tulajdonát képező kevermési birtok, az irattár átvizsgálásával érdekes történelmi ereklyékre bukkantak. Megtalálták ugyanis Thököly Imre fejedelemnek azt az eredeti szerződését, melylyel eladja a kevermési birtokot a Sina bárónak. A szerződésben felsorolja a fejedelem összes adósságait, mely annak idején 960 ezer forintot tett. Ezen adósság átvállalása és csekély évjáradék fizetése ellenében adta Thököly a kevermési birtokot a Sina családnak. A másik ereklye nem más, mint Csanádmegye hadipénztára. Körül vaspántokkal övezett erős tölgyfa láda, melynek belsőjében számos rekesz, jobb sarkán pedig zászlótartó kapocs van, melybe hadjárat idején a megye zászlóját tűzték. A napokban mindkét ereklye bekerül Csanádvármegye levéltárába.

— A munkásbiztosító törvény magyarázata. Sarkadi Ignác, a budapesti ker. munkásbiztosító pénztár igazgatója, egy különleges rendszerű könyvet írt az új törvényről. Rendszere azt a célt szolgálja, hogy művében mindenki, munkaadó, munkás, közgyűlési kiküldött, igazgatósági, felügyelőbizottsági tag, választott bíró, tisztviselő, orvos, azonnal megtalálja az ő foglalkozására vonatkozó szakaszokat egy helyen s így azonnal tájékozva legyen arról, hogy mihez van joga s mi a kötelessége. A könyv elsősorban tehát a gyakorlat igényeit elégíti ki s bár az áttekintést megnehezíti az egész intézmény felett, mégis igen hasznos lesz azoknak, akik épen a gyakorlat terén működnek, vagy nem érnek rá az egész törvényt végig tanulmányozni. A szerző ezen célt nemcsak margináli jegyzetekkel éri el, de magyarázatokkal is, melyek

Leichner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17.

Aradvárosi és megyei telefon 475. szám.

kel a törvény szakaszait kíséri. A vászonkötésű könyv ára 4 korona

— Idegei csak akkor lesznek egészségesek, ha a páratlan, a rendkívüli finom ízű „Radial Elixirt” issza, amelyet az Első Alföldi Cognacgyár r. t. készít Kecskeméten. 2698

— Rovarpor, bolhák, legyek, poloskák, avábek ellen leghatásosabb Vojtek és Weisznál. 201

Budapest. áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 20.

Kínálat és vételkedv j. Elkelt 40,000 métermázsza csöndes áron. Amerika 2 $\frac{1}{2}$ oles. bb.

Az árak 50 kilonként számítva:

	Déli sárlát	5 órai sárlát
Buza ápriliara . . .	13.06—13.07	13.10—13.11
Zab ápriliara . . .	8.73—8.74	8.71—8.72
Rozs ápriliara . . .	12.17—12.19	12.18—12.19
Tengeri májusra . . .	7.65—7.66	7.66—7.67

A szamárköhögést,

a gyermekek ezen ismert rómét a SCOTT féle Emulsio minden esetben sikeresen gyógyítja. A SCOTT féle Emulsio a legjobb szer gyenge, beteges gyermekek gyógyítására, kiknek gyorsan visszaadja 3895

rózsás kerek arcukat.

Rendkívüli gyógy sikere és erősítő hatása abban leli magyarázatát, hogy a legjobb, legtisztább és leghatásosabb anyagokból állítják össze, melyek a SCOTT féle eljárás folytán ízletes, könnyen emészthető Emulsióvá válnak.

A SCOTT féle Emulsio felnőtteknek s agoknak épp oly jó és hatásos, mint gyermekeknek.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógyszertárban

Az emulsió vásárlásánál a SCOTT féle módszer védjegyét — a halaszt — kérjük ügyeltembe venni.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Sz. L. (Glogovác.) Szívesen látjuk. Mihelyt az első tudósításokat megkapjuk, megindítjuk a tiszteletpéldányt.

Röpeláng Idővel sorát ejtjük.

IDEGENEK ÁRAI

— November 20. —

Központi szálloda. Dardanelli Vince birtokos Verona. — Kormáthy László magánzó Tiszaujtlak. — Baross János dr képviselő Budapest. — Miklós Jenő igazgató Budapest. — Hunyár Algernon szolgabíró Borosjenő. — Lukács Izsó dr. ügyvéd és családja Topánfalva. — Toldy Lajos tkp. könyvelő Kisjenő. — Lázó István joghallgató Kisjenő. — Braverman Simon gyáros Galac. — Sinágl József fakereskedő Ternova. — Eulenberg Samu dr. ügyvéd Budapest. — Miklovics Sándor magánzó H.-M. Vásárhely. — Virány Gyula kereskedő Budapest. — Andrássy Béla fakereskedő Beél. — Feinkuchen Bernát bérlő Berza. — Koloratnik Jenő banktisztviselő Békés. — Békés Adolf utazó Budapest. — Kieselhausen György utazó Bécs. — Riehl Viktor utazó Klosterneuburg. — Aimeh Rezsó utazó Bécs. — Löwy Adolf utazó Fehértemplom. — Schönberger Vilmos utazó Buda-

Néhány napig

maradék

elárusítás!

pest. — Lekits József utazó Budapest. — Steiner Gyula utazó Budapest. — Engelman Armin utazó Budapest. — Molnár László utazó Budapest. — Doctar Lipót utazó Budapest. — Behron József utazó Budapest. — Herzog Frigyes utazó Bécs. — Bretz Margit utazó Bécs. — Wertheimer Adolf utazó Bécs. — Noé Lipót utazó Bécs. — Grünvaid Bernát utazó Bécs. — Kohn Albert utazó Bécs. — Engler Antal utazó Szabadka. — Adler László utazó Budapest. — Jenei Armin utazó Budapest.

Fehér Kereszt-szálloda. Szilágyi Gusztáv mérnök és családja Mezőhegyes. Balog Frigyes mérnök és neje Miskolc. — Muraközy Imre hivatalnok és családja Szlatina. Papp Alfrédné igazgató neje és leányai Szlatina. — Berényi József tartalékos hadnagy Vágújhely. — Reményi Rezsó tartalékos hadnagy Vágújhely. — Schvarz Miksa kereskedő és neje Szeged. — Bartók Sándor főellenőr Orsova. — Faragó Márton intéző és családja Nyitra. — Kuliu Teréz posta hivatalnoknő Arad. — Kertész Albert fakereskedő Szabadka. — Feldman Simon kereskedő Szabadka. — Schaffer Ignác kereskedő Budapest. — Péntes János motorvezető Konop. — Badulesán Miklós tisztviselő és neje Baja. — Pintér Sándorné titkár neje és leánya Kassa. Jaulusz Jozsa kereskedő Trieszt Hollósi Benő mérnök és neje Dobrecen. — Perdek Frigyes hivatalnok Zagráb. — Sonkovits József kisbirtokos Zenta. — Sugár Mór kereskedő Makó. — Goldner Sámuel kereskedő Makó. — Vámos Izsó szálító Temesvár. — Váry Károly utazó Budapest. — Leuchtag Arnold utazó Budapest. — Lefkovits Mór utazó Budapest. — Szász Ede utazó Budapest. — Adler Fülöp utazó Budapest. — Plesch Dezső utazó Budapest. — Schütz Arnold utazó Budapest. — Lantos Géza utazó Budapest. — Hegedűs Emil utazó Temesvár. — Bogvánszki Lipót utazó Bécs. — Schöfft Viktor utazó Bécs. — Vagner Alfréd utazó Bécs. — Rokenstein Károly utazó Bécs. — Grünhut Alfréd utazó Bécs. — Sonnenschein Adolf utazó Bécs. — Heisler Marcel utazó Bécs. — Szedlacssek Gyula utazó Bécs.

Elegáns külső,

tartalmas bor, finom üdítő iz és zamat jellemzi pezsgőjét. 264

Öltöny szöveteket

leszállított árban

773

árusítunk.

Nagy megtakarítás!

Szolid kiszolgálás!

Nemzeti Színház.

A) bérlet.

A) bérlet.

Csütörtökön, 1907. évi november hó 21-én:

Folt, amely tisztít.

Dráma 4 felvonásban. Irtó: Echeagaray József. Spanyolból fordította: Patthy Károly.

SZEMÉLYEK:

Matilde	Kápolnai J.	Fernando	Keszler Ede.
Enriqueta	Novák Irén.	Don Jus'o	Várnai Jenő.
Concepcion	Szilágyi B.	Don Lorenzo	Deli Lajos.
Delores	Molnár Ilona.	Julio	Hortisándor.

Közdete este 7 és fél órakor.

Huzás már f. é. nov. 21. és 23.

Tessék

a következő szerencse számok közül választani:

4264	12680	53967	
34634	65122	53966	65114
8796	34637	91770	

2697

Ezen

2697

Osztálysorsjegyek

kizárólag csak nálunk kaphatók és megrendelhetők.

Ára:

Egy nyolead	Kor. 1.50
Egy negyed	Kor. 3.—
Egy fél	Kor. 6.—
Egy egész	Kor. 12.—

Aradi Ipar- és Népbank

pénzváltó üzlete Aradon, Fehér Kereszt épület.

Megyei és városi telefon sz. 100.

Osztálysorsjegyek kaphatók továbbá a következő elarusítóknál:

Özv. Hammerschlag Lipótné (dohánytőzsde, Andrássy-tér.)
Hassler M. (dohánytőzsde, Atzél Péter-n.)
Bászler Anna (dohánytőzsde WeitzerJános u.)

A nálunk vásárolt 12698. sz. osztálysorsjegy

600.000 koronát

nyert.

Berliner gyermek kabátok,

fejkötők, sapkák, cipők és keztyűk, valamint gyermek alsóingek, nadrágok és öltönyök.

Valódi Benger-gyártmányu dr. Jäger tanár-féle

gyapju alsó-ruházat

férfiak, nők és gyermekek részére,

ugyszintén minden fajta

harisnyák,

elismert legjobb minőségben, legnagyobb választékban, feltétlen olcsó szabott árak mellett.

Bársony Andor

harisnya-nagykereskedésében, Arad, Szabadság-tér 17. sz.

Steckenpferd-Liliomtej-szappan

Bergmann és Társa Dresden és Teschen a/E., volt és marad a naponként beérkező elismerő levelek szerint a leghatásosabb gyógyszappan pattanások ellen. A bőrt állandóan finoman, puhán tartja és rózsaszínű teint ad neki. Darabja 80 fillérért kapható a gyógyszárakban, drogueriákban, illatszerkereskedésekben és borbélyüzletekben. 1045

Kalap divat-szalón!

Van szerezőm a nagyarányú hölgykészség bocsát tudomására hozni, miszerint válogatott falom

modeljeim

az őszi és téli szezonra megérkeztek. 23

Dusan fölésezt raktáram által abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy egy a legkényesebb, mint a legmodernebb igényeket ki tudom elégíteni. Számos idegathért céd 2358

Grünblatt Antónia

Arad, Szabadság-tér 11. sz. I. em.

(a öltök huzarváltat egy házban.)

Gyászkalapok a legrovidebb idő alatt elkészítenek

Egy okleveles képes-séggel bíró

Zongora-tanító

elvéllal órákat házban és házon kívül.

Bővebbet Damjanics utca 1. sz., I. emelet, Gärtner Márkusné. 2681

Az „Orsoval Hal”-hoz BREGER J. cég

Szabadság-tér 4. szám. szemben a Szabadság-szoborral. 2543

Ajánl naponként friss élő orsoval Duna halakat, a vízben és jégben. Megjegyzem, hogy minden csütörtökön délután érkeznek kecsége, fogas és tok és ugyanakkor a nagyérdemű közönség tetszés szerint választhat. Finom tengeri halak csütörtökön érkeznek, kiárulva itt a főüzletben és a Minorita-palota főpostától 2-ik ajtó levő mellékületében. Ajánl köser liba-zsirt, naponként friss tormászirt és füstöltmüt, továbbá erdélyi almát, körtét és mindenféle déli gyümölcsöt, szilvaizet és a legjobb fajta diót. Finom hollandi heringeket a legolcsóbban árulok. Szombaton egész nap zárva. Vasárnap egész nap nyitva. — Vidéki rendeléseket a legjutányosabban és pontosan eszközölök. Finom hegyi csemege szőlőt a legmagasabb árban veszek. B. pártfogásukat kérve tisztelettel Breger J.

Ügyes

felső ruha

varrónő

ajánlkozik házakhoz helyben és vidékre.

Török Ignác-utca 2. sz.

Kész cipő mérték szerint.

Egyedüli raktár

Weinberger János
elsőrendű cipőraktár
Arad-Temesvári.

Városi hirdetmények.

Arad szab. kir. város polgármesterétől.

5204/1907. pm.

Hirdetés.

Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottságának 34189/652 —1907 szám alatt hozott határozatánál fogva 1907. év november hó 23-ik napjának délután 4 órájára

Rendkívüli kögyülés-t, hirdetek

Tárgy:

A „városi gépiüzemek igazgatója” állásnak választás utján való betöltése.

Aradon, 1907. évi november hó 18-án.

Varjassy Lajos polgármester.

33840 —1907. sz.

Hirdetmény.

Az 1907. évi október hónapban engedélyezett italmérések várható forgalmáról az aradi m. kir. pénzügyőri biztosság által küldött összeírási jegyzék 7 darab ívét az általam jövedékről szóló 1899. XXV. t.-c. 17. §-a és az erre vonatkozó utasítás 17. §-a értelmében 1907. évi november hó 14-től számított 8 napra a városi fogyasztási adófelügyelőségél közszemlére azal tesszük ki, hogy azokat az érdekeltek, névszerint Galli Ferenc, Szabó Lajos, Torányi Mária, Griszháber Lipótné, Kovács Arthur, Lévyay Ferenc, Schmiedt Miklós, kik italmérési engedélyt kaptak, nemcsak megtekinthetik, hanem az azokban kitüntetett forgalmi adatokra nézve úgy nevezettek, mint az aradi kereskedelmi testület és az ipartestület is nyújthatnak be a fentebb jelezett idő alatt a városi fogyasztási adófelügyelőségél észrevételeket.

Aradon, 1907. évi november hó 8-án.

A városi tanács.

A legjobb minőségű bor és csemege fajú dus gyökérzetű szőlő-oltvány,

ugyszintén gyökeres

Riparia Portalis és Rupestris Monticola szőlővessző

minden mennyiségben kapható

WINKLER JÓZSEF

szőlővessző és szőlőoltvány termelőnél

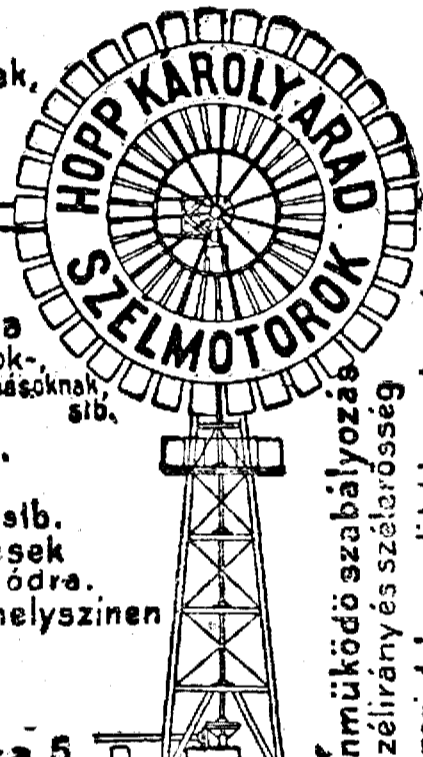
Arad, Batthyány-utca 13. szám.

Telefon 410. szám.

2516

Legolcsóbb üzemelő malmok, mezőgazdasági gépek, stb. részére.

Kiszolgálás és javítás ki van zárva.

Kötségnélküli vizellátása községek, gyártelepek, gazdaságok, mezei lakások, villák, vasúti állomásoknak, stb.

Megönözése kertek- és parkoknak. Leccapolása tavak- és téglagyáraknak, stb. Tervek és költségvetések minden alkalmazási módra. Tervezetek kívánatra a helyszínen felvételnek.

HOPP KÁROLY

műszaki-irodája.

ARAD, Széchenyi-utca 5.

Önműködő szabályozás szélirány és szélereősség szerint. Legszolidabb szerkezet. Legmagasabb munkaképesség.

Sok millió előkelő urhölgy használja a világhírű

Földes-féle Margit-Cremet,

mely szirtalan, ártalmatlan s rögtön szépt.

A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer szeplők, májfoltok, bőrtakák, pattanások, kiütések s mindennemű bőrbaj ellen. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után erről mindenki meg fog győződni.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár:

308

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerésztárában.

Nem kell London. Nem kell Páris.
Nem kell Bécs. Nem kell Budapest.

Aradon is lehet kapni!

A legkényesebb igényeknek is megfelelő mérték utáni

CIPÓKET

urak és hölgyek részére

SEELINGER M. A. UTÓDA

orthopéd és divat cipészetében

ARAD, Szabadság-tér 4. szám.

Szülők különös figyelmébe ajánlom **orthopéd-gyógycipőimet**, melyek meggátolják a ludláb-fejlesztést. Gyermekeknek, ugyancsak felnőtteknek: nagyszerű eredményeket értem el, amit számos elismerés tanúsít. Készíték a valódi amerikai formájú cipőket meg nem különböztethető tartós szép cipőket. B. megrendeléseket kérve teljes tisztelettel!

SEELINGER M. A. UTÓDA

661 az aradi Nemzeti Színház szállítója

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő üzlete

Arad, Weitzer János-u. 13. sz.

Zsinor,

gomb,

bojtok

és rojtok

állandóan raktáron tartatnak.

Gyermekek ágynyalók

bármely színben, pontosan, méret szerint készíttetnek. — Minden e szakba vágó munkát a leggyorsabban készít. 682

Harisnyakötőde

Andrássy-tér 20. sz.

(Fischer Eliz palotában.)

A t. közönség rendelkezésére áll és különösen kitűnő anyagból kötött

2074

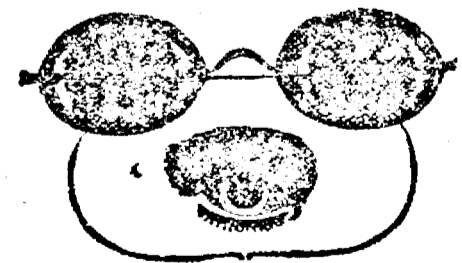
uj harisnyait ajánlja.

Ésrendő látszerész üzlet.

DICK SAMU

órák és látóeszköz

Arad, Andrássy-tér és Weitzer János-utca sarkán

Elad és javít mindennemű órákat két évi jótállás mellett a legolcsóbb áron. Raktáron tart mindennemű színházi látóeszközöket a legkülömbözőbb kiállításban. Legfinomabb lorgnettek, orrcsüptetők és szemüvegek, arany, ezüst, nickel és tekenőbeka csont keretekben, legjobb üvegekkel.

Nagy raktár sűrűségi fokmérőkben, bor, must és szesz részére, továbbá mindenféle hőmérők, mindennemű kivitelben. 2412

Szemüvegek és orrcsüptetők orvosi rendellet szerint azonnal készíttetnek.

POROSZ és MAGYAR

KÖSZIÉN

blombázott zsákokban.

DIÓ és KOCZKA

KOKSZ

ROSTÁLT BÜKK-FASZÉN

házhozhoz szállítva legolcsóbban kapható

ALTMANN EDÉ-nél

Wesselényi- és Kiss Ernő-utca sarkán

Telefon 46.

2565

Telefon 46.

Anosmin

legjobb szer a lábizzadás teljes megszüntetésére.

Már egyszeri alkalmazása azonnal megszünteti a láb izzadásával járó nem épen kellemes szagot. Huzamosabb használata után pedig teljesen meg is szűnik. A bőrt nem izgatja, nem keményíti, hanem ellenkezőleg puhán tartja. Egy doboz ára 1 kor.

Hölgyek figyelmébe!!

Alabastrom poudre tolett könyv.

1 darab 70 fillér.

Egy-egy lapot szükség esetén a könyvecskéből kiszakítva, azal az arcot, ha a hőség következtében az zsíros fényű lesz, letöröljük. Meglepo és gyors hatasu.

Kapható egyedül:

Rozsnyay Mátyás

gyógyszertárában

458

Arad, Szabadság-tér.

Nemes szép lesz

minden hölgy

a Hajos-féle világhírű

ARADI IBOLYA-CRÉME

bámulatos hatásától.

Szeplő, májfolt, bibiros,

bőrvörösséget és mindennemű arcztisztatlanságot varázsszerűen gyorsan eltüntet.

A párisi és londoni hygienicus kiállításon nagy aranyérmekkel, keresztel és díszoklevéllel kitüntetve.

Egy tégelynek ára 1 kor., dupla tégely 2 kor.

ibolya szappan 70 fillér, ibolya tej 1 kor. és ibolya hölgyper 1 korona 20 fillér.

Ovalodjunk értéktelen utánzatok és hamisítványoktól. A bevásárlásnál csakis Hajos-féle aradi készítményeket vessék szemükre és elfogadni, minden más ajánlatot visszautasítsanak.

Kapható a készítőnél:

513

HAJOS ÁRPAD gyógyszertárában

Arad, Andrássy-tér 22., a megyeházzal szemben,

továbbá Bódis Kolumbán, Kecskés Pál, Ring Lajos, Hauer Lajos, Veltsek Kálmán, Berger Gyula gyógyszertáraknál és Veltsek és Wéber drogeriáiban.

A nagyérdemű közönség szíves tudomására hozom, hogy

888 vendéglőm

és árnyas, szép és tágas kerthelyiséget, ugyancsak a város legkitűnőbb fedett és villanyvilágítással ellátott tekepályámat is díszesen renováltattam és azt megnyitottam.

Izletes magyaros polgári konyha. — Tízta saját termései borok. Első magyar részvény serfőzde udvari sör. Pohár 10 fillér korsó 24 fillér.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve

tisztelettel

1406

Répassy Pál

Telephon szám 590.

Panker F. Viktor

mű- és építő-lakatos

Arad, Fácán-utca 6. sz.

Készít takaréktűzhelyeket, sir és folyosó keretek, épület-asalások, görredőnyök, napellenzők, vas-ágyak, kerti székek, padok, asztalok tömör vasból, valamint mind e szakmába vágó munkát a legolcsóbb áron mellet.

Épület szárítására vaskosarak kaphatók.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek. 1151

Nagy választék sarkkerítés mintákból természetesen nagyságban. — A minták megtekinthetők a műhelytelepen.

Vizvezeték-műhely

megnyitás!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására hozni, hogy a mai kornak teljesen megfelelő **vizvezeték berendező-műhelyt** nyitottam, hol mindennemű csatornázást, vízvezeték, fűdészháló, angol klozeteket, vízfűtés, acetin és Benoid-felszerelést és vezetéket minden fajtájú szivattyukat, hőlégtörés szivattyukat javítását és készítését vállalom.

20 évi tapasztalataim, valamint 11 évi aradi működésem biztosítékot nyújt tisztelt rendelőimnek arra, hogy az elvállalt munkát szakszerűen, pontosan és lelkiismeretesen, a lehető legolcsóbban eszközölöm. 2532

Ugyane szakba vágó munkák jó árban tartását általánosan elfogadom.

A n. é. közönség b. pártfogását kérl,

kiváló tisztelettel

Mókos Márton

szereelő-mester

Petőfi-utca 4. sz.

Megérkeztek az őszi divat újdonságok

Brunner Béla

uri divat és különlegességek üzlete

Arad, Szabadság-tér 20.

(Forray-utca sarok, gróf Nádasdy-palota)

2408

Ajánlja dusan felszerelt áruraktárát, hol a legszebb és legdivatosabb **ingek**, gallérok, kézelők, nyakkendők, keztük, zsebkendők, harisnyák, stb. újdonságok kaphatók. Nagy választék hazai és angol divat-kalapokban. Nagy választék fa, vászon és bőr utazóbőröndökben.

Divatújdonság francia és olasz

illatszer különlegességeiben.

Kamerli J. pécsi keztügyár főraktára.

Olcsó árak. Pontos kiszolgálás.

Vidéki megrendelések azonnal eszközöltetnek.

== Megérkeztek ==

a legszebb és legdivatosabb

ősz ujdonságok

kelmékben,

valamint

jó másó flanelek és barchettek

a legújabb mintákban és dus választékban, melyeket a legjutányosabb áron csakis nálam lehet beszerezni.

vásznak és schiffonok

szintén a legjobb minőségben kaphatók. Egy próbavásárlás mindenkit meggyőz arról, hogy jót olcsón csakis nálam lehet vásárolni. — Szíves partfogást kér

kész szolgálattal 2294

Jankovits György,

Arad,

Forray-utca 2. a) sz. (Lukácsy-ház.)

Telefon 565. sz.

Alapított 1889. évben.

Várhol László

uri- és női cipész

Arad, Weitzer János utca 2. sz.

(Minorita-palota a leányiskolával szemben.)

Van szerencsém a t. helybeli és vidéki közönség figyelmét felhívni 18 év óta fennálló jó hírévének örvendő cipész-tüzetemre. A bekövetkező téli időnyre beszereztem mindennemű bőrkülönlegességeket.

Az önkéntes uraknak figyelmüket felhívom, hogy lábbelit készítek mindennemű fegyvernemhez a legjobb kivitelben előírás szerint. Az egyenruházati egyletnek több év óta szállítója vagyok.

Visszamaradt cipők előnyös árban kaphatók. Rendelések 24 óra alatt eszközöltetnek.

Kiváló tisztelettel

2470

Várhol László.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására adni, hogy a mai naptól kezdődőleg, az eddig Benkő és Pfeil cég alatt fennállott

lakatos műhelyt

Andrássy-tér 9. szám alatt

a saját nevem alatt egyedül vezetem tovább.

Elvállalok minden e szakmába vágó műlakatos munkákat, sirkerítések készítését, mérleg készítését és javítását, pénzszekrények javítását pontosan és gyorsan a legolcsóbb árak mellett.

Kérem a n. é. közönség szíves támogatását. Tisztelettel 2591

Benkő József.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI

== SZÉNSAV-MŰVEK ==

ujjonnan berendezve kartelen kívül szállítanak azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

Szénsavat

a világhírű buziásfürdői szénsavforrásokból szikvizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb ipari célokra.

Legkiadósabb természetes szénsav!

A Budapest székesfővárosi vegyészeti és élelmiszer vizsgálóintézet 1907. évi 4615. sz. vegyelemzési bizonyítványának kivonata: Szénsav szaga és íze; rendes. SZÉNSAVTARTALMA: 99.57%. A vizsgálat foly. szénsav ezek után a közegészségügyi követelményeknek teljesen megfelel és magas szénsavtartalma alapján a legkiadósabb minőségű.

Felvilágosítással készségesen szolgál a Muschong-Buziásfürdői szénsavművek és ásványvizek szétválasztási telepe Buziásfürdőn. Sürgőnyezim: Muschong, Buziásfürdő. — Interurban telefon 18. sz. 3907

TELEFON 151. SZ.

ARADI NYOMDA

RÉSZVÉNY TÁRSASÁG

KÖNYVKÖTÉSZETE

Arad és csanádi vasúti palotáján

NYOMJUK A LEGMODERNEBB ÉS PERKEL FELSZERELT

KÖNYVKÖTÉSZEINKET,

MOL A LEGEGYSZERŰBB BEKÖTÉSŐK, FOGVA A LEGFÉNYESEBB KIVALITÁSÚ DISZKÖTÉSEKET TUDJUK KÉSZÍTTENI

DISZMŰMUNKÁK

MONTIROZÁSOK

IRÓMAPPÁK.

DISZDOBOZOK

FÉNYKÉPTARTÓK

AMATŐR KÖTÉS.

FRATER és DÖMÖTÖR

okleveles mérnökök irodája

ARAD, SALACZ GYULA-UTCA 1. SZ.

Elvállalják

városok, községek, uradalmak felmérését, szabályozását, tagosítását, parcellázását, erdei és iparvasutak tracirozását, tervezését és építését.

Specialisták

vizszabályozások és vizierőművek tervezésében és létesítésében.

APRÓ HIRDETESEK.

Egy jó karban lévő

üzletberendezés fűszer-, rőfös és rövidáru állványokkal eladó Schreiber Hermannál, Ménesen. 2746

Tökéletesen kiképzett sertések

kaphatók, esetleg előjegyezhetőek Meistrovich Jánosnál. 2717

Barackai cserépe szálló

kapható 5 kilós kosarakban 3 kor. 50 fillérért Aggyölgyi János szálló-birtokosnál Aradon, Erzsébet-kör-ut 12. sz. 2758

Intelligens

uri leány, ki néhány évig Bécsben mint bank-hivatalnoknő működött gyönyörű írással rendelkezik, ki nemcsak magyar, de német nyelvet is perfect bírja szóval és írásban, ajánlkozik bankba vagy irodai foglalkozásra. Cim a kiadóban. 2622

Veszek könyveket,

egész könyvtárakat, Lexikonokat, jobb folyóiratokat és hangjegyeket legmagasabb áron. — Kerpel Izsó könyv- és papírkereskedése és kölcsönkönyvtára, Aradon. 1921

Rongált dobazu levélpapkokat

minden elfogadható áron kiárulit Inguusz I. és Fia könyvkereskedése Arad. 361

Butorok eladók!

Elköltözés miatt mindenféle szobabutorok eladók! — Ugyanott egy 2 szobás kis lakás kiadó. Aranykéz-utca 20. szám alatt.

Szolid, intelligens,

jó modoru, gyermekkertészre kerestetik 3 gyermekhez. Cim a kiadóhivatalban.

Angyal-utca 21. szám alatt

egy borbély-üzlet, lakással december 1-től kiadó. Gartner Herman. 2711

Egy külön bejáratu

csinosan butorozott szoba, előszobával azonnal kiadó. Minorita-palota új épület II. em. 6. 2631

50—60% jutalékot

vagy 3980

50 korona hetibért

kaphat bárki, aki az én világhírű aluminium cimkéim és karácsonyi ajándékoknak kiválóan alkalmas cikkeim elárulását elvállalja. Képviseletemet mellékfoglalkozásként is készséggel átadom. Felvilágosításokat ingyen és bérmentve ad:

Anton Hraby,

Müglitz H. 6. 11906. (Mähron).

Lévelezés németül!

Sütőde

jó steerrel, konkurencia nélkül Mezőkovácsházán kiadó vagy eladó. Bővebbet Grosz Ferencnél. 2637

26961—1907. SZAM.

Fleischmann Zsófia

szülész nő Massouse, lakását november hó 1-től Vörösmarthly-utca 3. szám alá helyezte át. 2599

Haszonbérbeadási árverési hirdetmény.

Alóírott m. kir. államjósáigazgatóság ezennel közhírré teszi, hogy a néhai László Anna-féle 601⁶³⁴/1000 holdas belső s külső gazdasági épületekkel ellátott szászcsanádi s kiscsergedi (Alsó Fehérmegye) kincstári birtokoknak 1907. évi október hó 1 től 1913. évi szeptember 30 ig, vagyis hat évre leendő haszonbérbe adása iránt az aradi m. kir. államjósáigazgatóságnál 1907. évi december hó 21-én délelőtt 9 órakor — felsőbb jóváhagyás fenntartásával — nyilvános szóbeli árverés fog tartatni.

Kikiáltási évi bérösszeg 1400 korona.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10%-a, mely összeget ajánlattevők az árverés megkezdése előtt letenni tartoznak.

Az új bérlő köteles az eddigi bérlő által tett minden gazdasági munkálatot átvenni és megtéríteni.

Ajánlattevők kívánatra igazolni tartoznak vagyoni állásukat és bérlői képességüket.

Oly kincstári bérlők, kik haszonbérrel vannak hátralékban, továbbá oly egyének, kik csőd, gyámság, illetőleg gondnokság alatt állanak, vagy akik nyereség vágyból eredő büntetért elítéltek, az árverésben részt nem vehetnek.

Bérbeadó kincstár fenntartja magának, hogy a beérkezett, illetve tett ajánlatok közül, tekintet nélkül a megajánlott, bérösszegre — szabadon választhat.

A haszonbéri feltételek az aradi m. kir. államjósáigazgatóságnál megtekinthetők.

Aradon, 1907. évi november hó 17-én.

2756

Magyar kir. Államjósáigazgatóság.

(Utányomás nem díjaztatik.)

Értesítés!

Tisztelettel van szerencsém a n. érd. közönséget értesíteni, hogy a mai napon

Szabadság-tér 21. szám alatt (Lengyel Testvérek házában)

ZIMMERMANN IGNÁCZ

törvényszékileg bejegyzett cégem alatt

2572

egy egész újonnan berendezett Norinbergi, diszmű, férfidivat és játékaru üzletet

nyitottam.

Főtörekvésem oda irányul, hogy az igen tisztelt vevőközönség b. bizalmát mint eddig, úgy a jövőben is kiérdemeljem.

Kiváló tisztelettel **Zimmermann Ignác.**